

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

**Nuorilta toteutettavan palautteenkeruun
kehittäminen
Music Against Drugs - päihdekasvatuskokonaisuuksissa**

Matti Nukarinen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

02 / 2016

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Matti Nukarinen	Sivumäärä 49 ja 4 liitesivua
Työn nimi Nuorilta toteutettavan palautteenkeruun kehittäminen Music Against Drugs - päihdekasvatuskokonaisuuksissa	
Ohjaava opettaja Tero Lämsä	
Työn tilaaja ja työelämäohjaaja Music Against Drugs ry, Joni Söderman	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tilaaja on Music Against Drugs ry. Se on valtakunnallinen nuorisotyötä tekevä ehkäisevän päihdetyön järjestö, jonka tarkoitus on edistää lasten ja nuorten terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia.</p> <p>Tutkimus keskittyy nuorten mielipiteiden selvittämiseen palautteen antamiseen liittyen. Ensisijainen tavoite oli selvittää, miten nuoret mieluiten antavat palautetta. Tutkimusaineiston keräämisessä nuorilta keskityttiin palautteen antamiseen erityisesti tapahtumaluontoisessa ympäristössä. Music Against Drugs ry:n järjestämissä nuorten tapahtumissa käy runsaasti nuoria, joilta halutaan kerätä palautetta muun muassa tapahtumaan ja päihteisiin liittyen. Tutkimuksella pyritään esittämään tuloksia, joita Music Against Drugs ry voi hyödyntää kehittäessään heidän palautteenkeruumenetelmiä ja niiden toteutustapoja.</p> <p>Tutkimuksen pääaineisto kerättiin webropol – kyselyllä Music Against Drugs – iltatapahtumassa Kuopiossa. Siitä saatuja tuloksia käytettiin ensisijaisena analysoinnin kohteena ja johtopäätöksien lähteenä. Lisäksi toteutettiin ryhmähaastatteluja yhdellä Music Against Drugs – kokonaisuudessa mukana olleella yläkoululla. Niistä saatuja nuorten kommentteja käytettiin kyselyn tuloksien tukena sekä elävöittämään niiden esittämistä ja lukukokemusta.</p> <p>Yhteisöpedagogi tai kuka tahansa nuorten parissa työskentelevä voi löytää tutkimuksesta vinkkejä nuorten kohtaamiseen ja palautteen keräämiseen heiltä. Nuorten kohtaaminen tapahtumissa ja heidän aktivoiminen palautteen antamiseen tarjoaa monia haasteita. Tämä tutkimus pyrkii esittämään lukijalle, miten nuo haasteet ovat mahdollisesti voitettavissa.</p>	
Asiasanat palaute, nuoret, kyselytutkimus, haastattelut, informantit, Music Against Drugs ry	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Civic Activities and Youth Work

ABSTRACT

Author Matti Nukarinen	Number of Pages 49 pages and 4 attachment pages
Title Collecting feedback from young people in Music Against Drugs events	
Supervisor Tero Lämsä	
Subscriber and Mentor Music Against Drugs ry, Joni Söderman	
Abstract <p>The subscriber of this thesis is Music Against Drugs ry. It is a Finnish nationwide youth work organization. They practice preventive substance abuse work and their goal is to foster the health and social welfare among children and young people.</p> <p>The purpose of this research is to clarify, what is the most effective and workable way to collect feedback from young people. The research concentrates mostly on how to collect feedback effectively during events that a lot of young people attend at the same time. Music Against Drugs – organization collects the feedback about the event itself and substance abuse among young people. The main intention of this research was to collect information and present the results, which could be used when developing the methods of collecting feedback.</p> <p>For the collection of the pertinent material found in this research paper, I used the webropol – inquiry in Kuopio in the Music Against Drugs – event. Those results are used as a primary material. The results were analyzed and conclusions were made. In addition, a few group interviews were carried out at one of the secondary schools in Kuopio. The comments from the interviews were used to support the results from the webropol – inquiry and also to make the reading experience more enjoyable.</p> <p>Community educators and other youth workers can easily find good tips from this thesis when it comes to facing young people and collecting feedback. Meeting young people in large events offers many different challenges. Forcing them to concentrate in order to give exploitable and effective feedback may not always be the easiest thing to do. This research aims to offer some good suggestions and tips for how to possibly succeed at collecting feedback from young people and how to beat those many challenges.</p>	
Keywords feedback, young people, informants, interviews, questionnaire survey, Music Against Drugs ry	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TILAAJAN ESITTELY	7
2.1 Music Against Drugs ry	7
2.2 Nuorille suunnatut sisällöt	9
3 NUORISOTYÖ	11
3.1 Nuorisotyö lain määrittelemänä	11
3.2 Kunnan nuorisotyö	12
3.3 Music Against Drugs ry:n tekemä nuorisotyö	13
4 EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ	14
4.1 Nuorisoalan ehkäisevä päihdetyö	14
4.2 Ehkäisevän päihdetyön toimintamuodot	15
5 PALAUTTEEN KERÄÄMINEN NUORILTA	17
5.1 Nuorten kohtaaminen	17
5.2 Nuorten haastatteleminen	18
5.3 Kirjallinen palaute	21
5.4 Music Against Drugs ry:n toteuttama palautteenkeräys	22
6 TUTKIMUSMENETELMÄT	23
6.1 Kysely nuorten iltatapahtumassa	23
6.2 Haastattelut koululla	24
6.3 Eri tutkimusmenetelmien yhdistäminen	25
7 TUTKIMUSKYSYMYKSET JA TULOKSET	26
7.1 Tulosten esittely ja analysointi	26
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO	40
8.1 Tutkimuksen ydinkysymykset	40
8.2 Täydentävät kysymykset	41
8.3 Palautteenkeruun kehittämismahdollisuudet	42
8.4 Tutkimustulosten hyödyntäminen	44
9 TUTKIMUKSEN ONNISTUMINEN	46
LÄHTEET	48
LIITTEET	50

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tilaajana on Music Against Drugs ry. Se on valtakunnallinen nuorisotyön järjestö, jonka tavoite on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia. Humanistisen ammattikorkeakoulun sivuilla näin ilmoituksen heidän tarjoamista opinnäytetyömahdollisuuksista ja päätin ottaa yhteyttä. He ehdottivat tutkimusta eri palautteenkeruumenetelmien toimivuudesta nuorten näkökulmasta. Aihetta rajattiin siten, että tutkimus keskittyy palautteen keräämisen tutkimiseen pääasiassa tapahtuma luontoisessa ympäristössä.

Nuorilta saatu palaute on tärkeä osa Music Against Drugs ry:n toimintaa kehitettäessä. Kattavan ja hyödynnettävissä olevan palautteen kerääminen on aina haastavaa ja erityisesti nuorten kohdalla tämä korostuu. Ajalla, paikalla ja ennen kaikkea menetelmän valinnalla on olennainen vaikutus palautteen keräämisen onnistumiseen. Nuorten kehityksellinen vaihe ja asennoituminen palautteen antamiseen luovat huomioon otettavia haasteita tutkijalle. Järjestön toiminnan kehittämisen kannalta on tärkeää selvittää, miten nuoret kokevat palautteenantamisen, jotta sitä voidaan kerätä tehokkaimmalla mahdollisella tavalla.

Tutkimukseen liittyvän aineiston kerääminen tapahtui Music Against Drugs -tapahtuman yhteydessä Kuopiossa. Aineistoa kerättiin sekä kyselyllä että haastatteluilla. Kysely toimi ensisijaisena aineiston tuottajana. Haastatteluista saatuja nuorten kommentteja käytin elävöittääkseni tutkimustulosten esittelyä sekä tuodakseni ilmi mahdollisia yhtäläisyyksiä tai eriävyyksiä kyselyn ja haastatteluiden tuottamien vastausten välillä.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää lyhyesti ja yksinkertaisesti, mitä menetelmiä nuoret suosivat palautteen antamiseen ja mitkä asiat vaikuttavat siihen. Tavoitteeni oli esittää tulokset ja johtopäätökset siten, että niitä voidaan sellaisenaan käyttää Music Against Drugs ry:n toiminnan kehittämisen tukena. Mahdollisia kehittämisideoita palautteenkeräämiseen liittyen olen esittänyt tutkimustuloksiin, omiin kokemuksiini ja pohdintoihini perustuen.

Varsinaisen työn kirjallinen osuus alkaa tilaajan sekä nuorisotyön esittelyllä. Sitä seuraa nuorten lähestymiseen ja palautteen keräämiseen keskittyvä teoria osuus sekä tutkimusmenetelmien esittely. Työn pääpaino on tutkimustulosten esittelyssä ja analysoinnissa. Opinnäytetyön runko ja teksti on pyritty tuottamaan mahdollisimman luki- ja ystävälliseksi.

2 TILAAJAN ESITTELY

2.1 Music Against Drugs ry

Music Against Drugs ry on valtakunnallinen lasten ja nuorten ehkäisevän päihdetyön järjestö, joka lisäksi toteuttaa valtakunnallista nuorisotyötä. Sen valtakunnallisia rahoittajia ovat Raha-automaattiyhdistys sekä Opetus- ja kulttuuriministeriö. Päämääränä on kehittää valtakunnallisesti lasten ja nuorten terveyttä, sosiaalista hyvinvointia sekä osallisuutta. Web-sivuston esittelymateriaalissaan järjestö mainitsee tavoitteikseen saattaa lapsia ja nuoria yhteen valtakunnallisten järjestöjen laadukkaiden materiaalien ja osallistumismahdollisuuksien kanssa sekä toistensa kanssa ympäri maata. Kuntatoimijoille jalkautetaan lisäksi ehkäisevän päihdetyön osaamista ja käytänteitä sekä kannustetaan moniammatilliseen ja seutukunnalliseen yhteistyöhön. (Music Against Drugs 2015.)

Toimintatapa perustuu kuuden kuukauden mittaiseen ehkäisevän päihdetyön Music Against Drugs – kokonaisuuteen. Kokonaisuus sisältää osatekijöitä sekä lapsille ja nuorille, heidän parissaan kohtaavaa työtä tekeville ammattilaisille sekä kuntien hallinnon edustajille. Toteutus tapahtuu yhteistyössä tilaajan eli kunnan työntekijöiden kanssa. Osatekijät voivat olla sosiaalisesti vahvistavia, päihdetyötä ja terveyttä edistäviä, osallisuutta vahvistavia sekä työntekijöitä ja moniammatillista yhteistyötä tukevia. Lapsille ja nuorille suunnattuja sisältöjä ovat bändikilpailu, Säpinää – kilpailu, kouluviikko sekä iltatapahtuma, toimintatori ja järjestökylä. Osana Music Against Drugs – päihdekasvatuskokonaisuuksia toteutetaan mediapromootio, jonka tarkoitus on tuoda esiin paikallisten nuorten aktiivisuutta sekä innostaa heitä ilmoittautumaan mukaan kilpailuihin. Lisäksi lapset ja nuoret osallistuvat verkossa tehtävään päihde-, hyvinvointi- ja osallisuuskyselyyn. (Mt., 2015.)

Tähän mennessä Music Against Drugs - kokonaisuus on järjestetty 24 kertaa 31 eri kunnassa ympäri Suomea. Syksyllä 2015 kokonaisuus toteutettiin Kuopiossa, Joensuussa ja Kajaanissa.

Alla olevassa taulukossa on nimetty Music Against Drugs – kokonaisuuteen kuuluvat 14 osatekijää sekä jokaisen osatekijän kohderyhmä.

Lähde: Music Against Drugs ry 2015

Music Against Drugs - kokonaisuuden osatekijä	Kenelle suunnattu? (kohderyhmä)
1. Music Against Drugs - yhteistyökokous ja kokonaisuuden käynnistys	Kohtaavan työn ammattilaiset Hallinnon edustajat
2. Music Against Drugs - Starttipalaveri	Kohtaavan työn ammattilaiset
3. Music Against Drugs - valtakunnallisten järjestöjen ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön materiaalit ja osallistumismahdollisuudet tutuiksi - päivä	Kohtaavan työn ammattilaiset
4. Music Against Drugs - bändikilpailu	Lapset ja nuoret
5. Music Against Drugs Säpinää - kilpailu	Lapset ja nuoret
6. Music Against Drugs - kouluviikko	Lapset ja nuoret
7. Music Against Drugs - päihde, hyvinvointi- ja osallisuuskysely	Lapset ja nuoret
8. Music Against Drugs - materiaalipankki	Kohtaavan työn ammattilaiset
9. Music Against Drugs - iltatapah-tuma, toimintatori ja järjestökylä	Lapset ja nuoret Kohtaavan työn ammattilaiset
10. Ehkäisevän päihdetyön ja osallisuuden edistäminen harrastustoiminnassa - paja	Kohtaavan työn ammattilaiset
11. Music Against Drugs - palaute- ja toimintaolosuhde - kysely	Kohtaavan työn ammattilaiset
12. Lasten ja nuorten ehkäisevän päihdetyön, sosiaalisen hyvinvoinnin ja osallisuuden kehittämisseminaari	Kohtaavan työn ammattilaiset Hallinnon edustajat
13. Kolmiosainen mediapromootio	Paikallismediat ja muut tiedotusvälineet
14. Music Against Drugs - loppuraportti	Kohtaavan työn ammattilaiset Hallinnon edustajat

2.2 Nuorille suunnatut sisällöt

Bändikilpailu on tarkoitettu sen alueen yhtyeille, missä kunnan tilaama kokonaisuus toteutetaan. Mukaan voi ilmoittautua bändit, joiden keski-ikä on alle 22 vuotta. Myös sooloartistit ja räppärit saavat osallistua. Bändit osallistuvat internet-äänestykseen, jonka perusteella 3 - 5 eniten ääniä saanutta bändiä pääsee keikalle oman alueensa Music Against Drugs – iltatapahtumaan. Mukaan päässeet yhtyeet palkitaan kunniakirjalla ja eniten ääniä saanut vielä erillisellä palkinnolla. Jokainen eri alueella iltatapahtumaan päässyt yhtye osallistuu myös valtakunnalliseen internet-äänestykseen, josta maksimissaan viisi eniten ääniä saanutta esiintyjää pääsee bändikilpailun valtakunnalliseen finaalitapahtumaan. (Music Against Drugs 2015.)

Säpinää – kilpailussa äänestetään alle 29-vuotiaita nuoria tai nuorisoryhmiä, jotka ovat edesauttaneet alueensa nuorten osallistumis-, harrastus-, toiminta ja/tai vaikuttamismahdollisuuksia. Jokainen osallistuja saa kunniakirjan sekä lisäksi voittajaryhmä- tai henkilö palkitaan erikseen yhteistyökumppaneiden palkinnolla. (Mt., 2015.)

Music Against Drugs – kouluviikko on tilaajan valitsemilla ala- ja yläkouluilla samanaikaisesti toteutettava päihdekasvatuksen teemaviikko. Toteuttamisessa suositellaan tukioppilaiden tai oppilaskunnan käyttöä. Kouluviikon sisällöt näkyvät aamunavauksissa, välitunneilla ja ruokatunneilla. Kouluille lähetettävä materiaalipaketti sisältää valmiit aamunavaukset CD:llä sekä runsaasti julisteita että erilaista materiaalia päihhteistä ja ystävydestä. Vastuuopettajalle lähetetään opas, missä on vihjeitä ja ehdotuksia mahdollisista toiminnallisista tempauksista, joita kouluviikolla voi järjestää. Kouluviikon tarkoituksena on vahvistaa koulun ryhmähenkeä sekä edistää ystävyyttä ja luoda kiusaamisen vastaista ilmapiiriä. (Mt., 2015.)

Kouluviikko huipentuu iltatapahtumaan, missä esiintyy bändikilpailun äänestyksessä eniten ääniä saaneet kokoonpanot. Lisäksi tarjolla on paljon erilaista ohjelmaa ja toimintaa. Paikalla on erilaisia infopisteitä sekä esimerkiksi kannikapinarata, jossa Music Against Drugs - agenttinuoret ohjaavat toimintaa ja keskustelevat nuorten kanssa päihhteistä. Myös Säpinää – kilpailun voittaja julkaistaan ja palkitaan illan aikana. Tapahtumassa on mahdollista pelata konsolipelejä sekä siellä on erilaisia kilpailuja, kuten päihdetietokilpailu, jossa voittajia palkitaan. Nuorilla on mahdollista liittyä Music

Against Drugs – agenteiksi tai vapaaehtoisiksi ja päästä näin osaksi päihteetöntä Music Against Drugs – yhteisöä sekä järjestön tarjoamia erilaisia osallistumisen muotoja. Tapahtuma on ilmainen ja osallistuminen lapsille ja nuorille on vapaaehtoista. (Mt., 2015.)

Toimintatori on iltatapahtuman yhteydessä toteutettava tilaisuus, missä paikalliset harrastustoimintaa tarjoavat järjestöt pääsevät esittelemään toimintaansa lapsille ja nuorille. Tämän lisäksi tapahtumassa toteutetaan järjestökylä, missä sekä paikallisilla että valtakunnallisilla nuorisjärjestöillä on mahdollisuus esitellä heidän nuorille suunnattuihin osallistumismahdollisuuksiin. (Mt., 2015.)

3 NUORISOTYÖ

3.1 Nuorisotyö lain määrittelemänä

Nuorisolaki esittää nuorisotyön perustehtäväksi nuorten kasvun tukemisen. Keskeisinä tavoitteina ovat aktiivisen kansalaisuuden edistäminen nuorena sekä sosiaalinen vahvistaminen. Aktiivisella kansalaisuudella tarkoitetaan nuoren tavoitteellisia toimia osana yhteiskuntaa. (Cederlöf 2007, 63.) Nuoren osalta aktiivinen kansalaisuus on esimerkiksi kouluun liittyvien asioiden hoitamista, omaan elämään vaikuttavien päätösten tekemistä ja asioihin vaikuttamista.

1 §

Tavoite

”Tämän lain tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.” (Finlex 2015.)

Lain mukaan sosiaalinen vahvistaminen on syrjäytymistä ehkäiseviä toimia nuoren hyväksi. Elämäntaitojen vahvistaminen ja yksilöllisen kasvun tukeminen ovat osa sosiaalista vahvistamista, jotka yhdessä syrjäytymisen ehkäisemisen kanssa tukevat nuorta ja tämän kasvua aktiiviseksi kansalaiseksi yhteiskunnassa. (Cederlöf 2007, 63 – 64.) Erilaiset nuorten tapahtumat, harrastustoiminta ja yhdessä muiden kanssa tekeminen ovat kaikki sosiaalisen vahvistamisen eri muotoja. Myös tavallinen ei ohjattu toiminta, kuten kavereiden kanssa oleminen ja vuorovaikutus voidaan nähdä olevan sosiaalisesti vahvistavaa, kunhan se ei ole yksilöä vahingoittavaa laatua, kuten kiusaamista tai rikollista toimintaa.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

”Sosiaalisella vahvistamisella nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.” (Finlex 2015.)

3.2 Kunnan nuorisotyö

Kunnat ovat yhteiskunnan nuorisotyön perusyksiköitä. Niiden rinnalla nuorisotyötä toteuttavat seurakunnat sekä nuorisoalan ja nuorten paikallisyhdistykset. Opetusministeriö tukee rahallisesti kuntia nuorisoyhdistysten avustamisessa sekä rahoittaa suoraan nuoriso ja nuorisotyöjärjestöjen toimintaa. Avustukset käytetään muun muassa nuorisotilojen rakentamiseen ja kunnostamiseen, koululaisten iltapäivätoimintaan, nuorten työpajoihin, sosiaaliseen vahvistamiseen ja ennalta ehkäisevään päihdetyöhön. (Cederlöf 2007, 25 - 30.)

Nuorisotyön perusmuotona pidetään nuorten ohjaamista erilaisissa tilanteissa. Perinteisiä ohjaamistilanteita ovat nuorisotilan valvonta, kerhotoiminta, liikunnalliset ja kulttuuriset harrastukset sekä erilaiset tapahtumat, retket ja leirit. Perusnuorisotyö on vuorovaikutteista kontaktityötä, neuvovaa ja nuoren kasvua tukevaa. (Cederlöf 2007, 36 - 37.) Lisäksi kunnissa toteutetaan erilaista erityisnuorisotyötä nuoriso- ja sosiaalialan ammattilaisten sekä eri järjestöjen toimesta.

Nuorisotyön kentällä toimivat monet eri organisaatiot. Suomessa nuorisotyö on hyvin moninaista ja toimintatavat hyvin kirjavia. Keskeisiä yhteistyökumppaneita keskenään ovat kunnan nuorisoalan toimijat, seurakunnat, eri nuorisoalan järjestöt sekä liikunnan ja kulttuurin parissa olevat toimijat. Myös koulu ja sosiaali- ja terveystoimi ovat merkittäviä yhteistyökumppaneita nuorisotyöhön liittyen. Osa nuorisoalan yhdistyksistä on vain paikallisia, mutta suurin osa kuuluu alueellisiin piirijärjestöihin tai valtakunnallisiin järjestöihin. Valtio on vuosittain tukenut 60 - 80 valtakunnallista nuorisoalanjärjestöä ja yli 6 000 paikallista yhdistystä. (Cederlöf 2007, 25 - 28.)

Silvennoisen ja Kurikan (2001a, 1999b) mukaan noin puolet 10 - 29-vuotiaista kuuluu johonkin yhdistykseen. Suosituimpia ovat urheilu- ja liikunta-, opiskelija- tai koululaisjärjestöt sekä erilaiset harrastusjärjestöt. Sadattuhannet nuoret osallistuvat vuosittain johonkin järjestötoimintaan, useimmiten liikuntatoimintaan, mutta myös erilaisiin kerhoihin ja kursseille. (Cederlöf 2007, 28.)

3.3 Music Against Drugs ry:n tekemä nuorisotyö

Suomessa yksityisen ja julkisen sektorin rinnalla toimii kansalaisten muodostamat yhdistykset ja järjestöt. Tätä kutsutaan kolmanneksi sektoriksi. Tyypillisiä piirteitä kolmannen sektorin toimijoille on yleishyödyllisyys, voittoa tavoittelemattomuus, toiminnan eettisyys, yksilöllinen valinnanvapaus, joustavuus ja vapaaehtoisuus. (Harju 2010, 15 – 16.) Merkittävä osa nuorisotalan toimijoista Music Against Drugs ry mukaan lukien kuuluu kolmanteen sektoriin. Niiden toiminta on rahallista voittoa tavoittelematonta, nuorten elämää ja kasvua tukevaa toimintaa. Music Against Drugs ry on sosiaali- ja terveysalan järjestö, joka toteuttaa myös valtakunnallista nuorisotyötä.

Kaikilla 13 - 29-vuotiailla nuorilla on mahdollisuus osallistua Music Against Drugs - vapaaehtoistoimintaan. He voivat toimia Music Against Drugs – agenteina tai vapaaehtoisina asuinpaikastaan riippumatta. Toiminta on maksutonta ja yhteisöön kuuluminen ei edellytä aktiivista osallistumista mihinkään tehtäviin. Music Against Drugs - agentiksi voi liittyä joko Music Against Drugs ry:n verkkosivuilla tai nuorten iltatapahtumissa.

Music Against Drugs – agenteille ja vapaaehtoisille on tarjolla monenlaista sosiaalisesti vahvistavaa toimintaa kuten verkossa viikoittain toteutettavia online- keskusteluja, leirejä sekä valtakunnallisesti Music Against Drugs – agenteja ja vapaaehtoisia yhteen kokoavia tapaamisia. Agenteilla on tärkeä rooli Music Against Drugs - kokonaisuuksien toteutuksessa, sillä he auttavat nuorten iltatapahtumien järjestelyissä sekä ovat mukana kokonaisuuden toteuttavan kunnan nuorien kohtaamisessa. (Music Against Drugs 2015.)

4 EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ

Ehkäisevän päihdetyön tarkoitus on tukea ihmisen hyvinvointia ja edistää yksilön terveellisiä elämäntapoja. Keskeinen tavoite on luoda kulttuuria, missä hyvinvointi ja yhteisöllisyys voivat toteutua ilman päihteitä. Tähän pyritään tuomalla julki päihteiden terveyshaittoja, tarjoamalla uusia näkökulmia ja vaihtoehtoja päihteiden käytölle sekä tukemalla ihmisiä tekemään hyviä valintoja elämässä. (Normann, Odell, Tapio & Vuohelainen 2015, 7.)

Ehkäisevä päihdetyö eri työmuotoineen koskee koko väestöä. Päihteet ovat merkittävä tekijä nyky-yhteiskunnassa ja siksi niistä on syytä puhua kaikkien ikäluokkien kohdalla. Tässä luvussa keskityn pääasiassa nuorten, alle 18-vuotiaiden parissa tehtävään päihdetyöhön, joka hieman eroaa yleisestä päihdetyöstä. Music Against Drugs ry:n yksi päätehtävistä on nuorten päihteiden käytön ehkäiseminen ja tiedon jakaminen. Sen johdosta tahdon avata nuorten kanssa tehtävää päihdetyötä myös yleisellä tasolla.

4.1 Nuorisovaltion ehkäisevä päihdetyö

Nuorten kanssa tehtävässä päihdetyössä kasvatuksellinen ote korostuu. Nuoret ovat vasta matkalla kohti aikuisuutta, jolloin varhainen puuttuminen ja vaikuttaminen heidän päihdeasenteisiin ja käsityksiin on hyvissä ajoin mahdollista. Nuorille suunnatuissa päihdetyön sisällöissä ei aina keskitytä pelkästään päihteisiin vaan nuoren kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. (Normann ym. 2015, 7.) Aikuisille suunnatussa päihdetyössä korostetaan terveyshaittoja ja riskitekijöitä, kun nuorten päihdetyössä keskitytään kokonaisvaltaisen elämänhallinnan edistämiseen (Pylkkänen, Viitanen & Vuohelainen 2009, 13).

4.2 Ehkäisevän päihdetyön toimintamuodot

Nuorisoalalla tehtävä ehkäisevä päihdetyö voidaan jakaa kolmeen seuraavaan osaan: Sosiaalinen vahvistaminen, yleinen ehkäisy ja riskiehkäisy. (Normann ym. 2015, 8.)

Sosiaalinen vahvistaminen kohdistuu kaikkiin nuoriin ja heidän kasvun tukemiseen. Sillä pyritään tukemaan nuorena niitä taitoja, joita tarvitaan oikeiden valintojen tekemiseen päihteiden suhteen. (Normann ym. 2015, 8.) Sosiaalisella vahvistamisella pyritään tukemaan muun muassa nuoren henkistä kasvua ja minäkuvan terveellistä kehittymistä. Sosiaalisten taitojen tukeminen on tärkeää nuoren syrjäytymisen ehkäisyssä, mikä taas voi osaltaan vaikuttaa nuoren päihdeasenteisiin ja käyttäytymiseen.

Yleinen ehkäisy koskettaa niin ikään kaikkia nuoria, mutta siinä keskitytään jo erityisesti päihteisiin ja niiden käyttämisen ehkäisemiseen sekä päihdetietouden välittämiseen (Normann ym. 2015, 8). Pylkkäsen ym. (2009, 17) mukaan ryhmäpaineen sietäminen ja yksilön valinnat ovat korostettuja osa-alueita yleisessä ehkäisyssä.

Päihdetyön yleinen ehkäisy keskittyy ensisijaisesti nuorta suojaavien tekijöiden vahvistamiseen. Suojaavia tekijöitä ovat esimerkiksi hyvät ja luotettavat sosiaaliset suhteet lähipiirissä, nuoren hyvä itsetunto, lähiyhteisön vastuullinen päihteidenkäyttö sekä tietoisuus päihteiden käytön riskeistä. Riskitekijöitä puolestaan ovat esimerkiksi sosiaalinen epäluottamus, päihdemyönteinen lähipiiri, nuoren syrjäytyminen ja humalahakuinen juominen. Kummatkaan tekijät eivät ole toisiaan poissulkevia ja niitä molempia voi esiintyä nuoren elämässä yhtä aikaa. Nuoren yksilöllisestä elämän tilanteesta riippuen ja eri tekijöiden vaikutuksen perusteella tulee valita oikeanlainen ehkäisyn taso. (Pylkkänen ym. 2009, 14 - 15.)

Riskiehkäisy on kohdennettua työtä, missä päihdetyö suunnataan nuoriin, joilla on kohonnut riski päihteiden käyttöön liittyen. Työskentely tapahtuu yleensä pienryhmässä tai yksittäisen nuoren kanssa. (Normann ym. 2015, 8.)

Music Against Drugs ry:n päihdetyö sijoittuu yleisen ehkäisyn alueelle, jonka keinoina on sosiaalinen vahvistaminen ja nuorten osallisuuden edistäminen. Kouluilla tapahtu-

va päihdekasvatus ja iltatapahtumissa toteutuva päihdetyö voidaan nähdä yleisenä ehkäisyinä. Osaltaan päihdeetön iltatapahtuma on myös sosiaalista vahvistamista, missä nuoret kokoontuvat ja osallistuvat erilaiseen toimintaan. Näistä saadut kokemukset toimivat nuoren kasvun tukena osana sosiaalista yhteisöä.

Music Against Drugs - kokonaisuuteen kuuluvien osatekijöiden suunnittelu toteutetaan Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen ehkäisevän päihdetyön laatutähdessä mainittujen kriteerien mukaisesti. Niiden avulla toimintaa voidaan arvioida ja kohdentaa oikealle alueelle. Laatukriteerit ovat esitelty liitteessä yksi.

5 PALAUTTEEN KERÄÄMINEN NUORILTA

Palautteen antaminen, kyselyihin vastaaminen ja haastateltavana oleminen voi olla monelle epämukava tilanne. Yläkouluikäisten nuorten kohdalla palautteen keräämisessä täytyy olla normaalia tarkkaavaisempi ja huolellisempi. Nuorten kohtaaminen ja yhteistyöhön motivoiminen voi olla haastavaa aikuisiin verrattuna. Nuoret helposti karttavat aikuisia eivätkä osoita kiinnostusta heitä kohtaan. Tämä asettaa tietynlaisia haasteita tutkimusmateriaalin kerääjälle. On tärkeää pohtia etukäteen, missä ja miten nuorten haastatteleminen tapahtuu tai miten kysymykset muotoillaan niin, että nuorten vastaukset antavat mahdollisimman totuudenmukaisen tuloksen.

5.1 Nuorten kohtaaminen

Toimivan vuorovaikutuksen luominen aikuisen ja nuoren välille voi olla hyvin haastavaa. Nuoret ovat todella uniikissa elämän vaiheessa matkalla kohti aikuisuutta. Tunte-elämä ja erilaiset sosiaaliset taidot ovat vasta kehittymässä. Toisaalta näiden osa-alueiden voidaan nähdä olevan koko elämän mittaisia kehittämisaalueita, mutta aikuisiin verrattuna nuoret ovat näillä alueilla selkeästi vasta kasvuvaiheessa.

Uusia nuoria kohdatessa tilanteen luonne korostuu. Nuoret eivät aina kaipaa aikuisia ryhmiinsä. Mikäli nuoret näyttävät olevan kiireisiä, heillä on jokin aktiviteetti kesken tai muuten vain vauhti päällä niin keskusteleminen heidän kanssaan voi olla mahdotonta. Silloin täytyy odottaa rauhallisempaa hetkeä, jolloin vuorovaikutukselle on paremmat edellytykset. (Kemppinen 1999, 147.)

Kemppinen kehottaa nuorten kanssa tekemisissä olevia virittämään itsensä samalle taajuudelle nuorten kanssa. Tämän ja ennakkoluulottoman asenteen avulla erilaisten ihmisten kanssa vuorovaikutus voi onnistua. Erityisesti nuorten kanssa saman aaltopituuden löytäminen vaatii huolellista lähestymistä. Oikea äänensävy ja sanavalinnat ovat tärkeitä, sillä nuoret ovat poikkeuksellinen herkkiä havaitsemaan aliarvioivat tai loukkaavat piiloviestit. (Mt., 144.)

Nuorisotyöntekijälle Music Against Drugs – iltatapahtuma on oivallinen paikka kohdata nuoria. Nuoret tulevat paikalle yleensä sankoin joukoin ja tarjolla on paljon erilaista ohjelmaa. (Music Against Drugs 2015.) Toiminnallinen tapahtumaympäristö ja ihmismäärä luovat kohtaamiselle kuitenkin oman haasteensa. Nuoria kohtaavalla täytyy olla pelisilmää, milloin ja miten heitä kannattaa lähestyä. Nuoret kulkevat tapahtumissa monesti ryhmissä tai kaverin kanssa. Riippuen halutusta palautteen laadusta ja hankintatavasta on suositeltavaa etukäteen harkita, minkä kokoista porukkaa kannattaa lähteä lähestymään. Palautteenkeruun aihe vaikuttaa olennaisesti menetelmän ja toteutustavan valitsemiseen.

Myös nuorten käyttäytyminen ja toiminta kyseisellä hetkellä voi viestiä, onko juuri silloin hyvä aika lähestyä ja aloittaa keskustelua. Yläkouluikäiset ovat herkässä kasvuvaiheessa ja osalle nuorista aikuisen lähestyminen voi olla ärsyttävää tai muuten epämukavaa. Monesti nuoret tykkäävät olla vain keskenään ilman häiriötekijöitä.

5.2 Nuorten haastattelemisen

Haastattelijan omalla asenteella on merkittävä vaikutus haastattelun onnistumiseen. Hänen on oltava ystävällinen, kunnioittava sekä kyettävä eläytymään haastateltavan asemaan. On tärkeää saada luottamus, jotta haastateltavien todelliset ajatukset ja tunteet saadaan selville. Uhkana luottamuksen saamiselle Robson mainitsee muun muassa osapuolten suuren ikäeron. (Robson 2001, 53.) Ikäero ja epäluottamus voivat merkittävästi vaikuttaa erityisesti yläkouluikäisen halukkuuteen puhua päihteistä tai muista arkaluontoisista aiheista. Ikäeron merkitys ja nuorten omat vastaukset siihen liittyen tulevat ilmi tulosten esittelyssä ja analysoinnissa.

Haastattelijan tai tutkijan on aina toimittava eettisesti ja kunnioitettava haastateltavan yksityisyyttä. Haastateltavan nimeä, lausuntoja tai muita tietoja ei liitetä niin, että hän olisi tunnistettavissa. Haastattelija tekee selväksi, miten ja mihin tarkoitukseen haastattelun tietoja käytetään. (Mt., 56.)

Robson lisää, että erityisesti lasten kanssa toimiessa eettisyys korostuu. Lapset eivät ole sosiaalisesti tai älyllisesti aikuisen tasolla. Silloin haastattelijalta vaaditaan erityistä osaamista mahdollisten riskien ymmärtämiseksi ja poistamiseksi. Erityistilanteita lukuun ottamatta tulee lapsen vanhemman tai holhoojan antaa suostumus haastatteluun. (Mt., 63 - 64.)

Haastatteluiden alussa esittelin itseni nuorille ja kerroin mihin haastattelun vastauksia käytetään. Kenenkään nimiä ei kysytty ja haastatteluiden puruissa olen lainauksen perään kirjoittanut ainoastaan vastaajan sukupuolen ja luokka-asteen.

Päihteiden väärinkäyttäjät, väkivallan uhrin tai muut sosiaalisia ongelmia omaavat ryhmät saattavat olla haastavia arvioijalle tai haastattelijalle. Ongelmana voi olla näiden ryhmien suhtautuminen haastatteluun tai arviointiin. Tällöin on tärkeää saavuttaa luottamus osapuolten välillä ja tehdä selväksi, että toiminnan tarkoitus on parantaa heidän asemaansa. (Robson 2001, 64 - 65.)

Nuoria haastatellessa voi helposti kohdata Robsonin (2001) kuvailemaa samankaltaista vastahakoisuutta ja epäsuosiota, mikäli haastattelijan lähestyminen ei ole onnistunut ja luottamusta syntynyt. Tutkimusaineiston keräämisen yhteydessä kohtamani nuoret olivat tavallisia yläkoululaisia. Heidän tarkempaa historiaa en selvittänyt, koska en kokenut sitä oleelliseksi tutkimuksen kannalta. Kyselyitä ja haastatteluita tehdessäni pyrin tekemään nuorille selväksi, miksi tämä tutkimus tehdään ja miten heidän osallistuminen vaikuttaa prosessiin ja asioiden mahdolliseen kehittymiseen tulevaisuudessa. Nuorille on hyvä saada kokemus siitä, että heidän vastauksilla ja mielipiteillä on arvoa ja merkitystä. Nuorien täytyy kokea, että erilaiset haastattelut ja mielipiteitä kartoittavat toiminnot tehdään heidän asemaansa parantaakseen.

Nuoruuteen kuuluu tietynlainen etäisyyden ottaminen omiin vanhempiin ja muihin aikuisiin. He vetäytyvät omaan maailmaansa ja omista asioista puhuminen erityisesti vieraiden kanssa voi olla epämiellyttävää ja haastavaa. Haastattelun onnistumiseksi on tärkeää saada nuoret motivoituneeksi vastaamaan. Nuoren on koettava oma roolinsa tärkeäksi osana tutkimusta. Haastattelijan täytyy saada nuori ymmärtämään, että hänestä ja hänen mielipiteistä ollaan aidosti kiinnostuneita. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 132.)

Hirsjärven ja Hurmen (2000) mainitsema nuorten motivoiminen haastatteluun on olennainen tekijä vastausten laadun ja käytettävyyden kannalta. Motivoiminen voi osoittautua haasteelliseksi, mikäli haastattelutilanteet tulevat nuorille yllätyksenä ja aikaa haastatteluun on niukasti. Apukeinona motivoinnissa voi käyttää esimerkiksi pientä palkintoa, jonka nuori saa osallistuttuaan haastatteluun. Tällöinkin on tärkeää huomioida, että vastaukset ovat laadukkaita eikä vain nuoren harkitsematonta sana-helinää palkinnon saamiseksi. Vaikka aikaa olisi vähän haastattelun toteuttamiseen, täytyy nuorelle pyrkiä antamaan mahdollisimman paljon tilaa ja aikaa ajatuksien ja vastauksien muodostamiseen. Näin saadaan totuudenmukaisempia ja harkitumpia vastauksia.

Haastattelun toteutuspaikka saattaa olennaisesti vaikuttaa haastattelun kulkuun ja nuoren asennoitumiseen. Osa nuorista kapinoi koulua, vanhempia ja erilaisia instituutioita vastaan, joten tämä tulee ottaa huomioon haastattelun aihetta ja toteutusta suunniteltaessa. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 132.)

Toteutin haastattelut Kuopiossa Music Against Drugs – kokonaisuudessa mukana olleella yläkoululla. Kaikki pyytämäni nuoret suostuivat yhtä porukkaa lukuun ottamatta haastatteluun. Osa oli hyvin puheliaita ja osa hieman hiljaisempia. Mielestäni koulu oli hyvä ympäristö haastatteluiden toteuttamiselle. Nuoret oli helppo kohdata välitunnilla ja motivoida heidät haastatteluun. Haastattelut olisi mahdollisesti voinut toteuttaa myös kouluajan ulkopuolella, mutta tällöin nuorten tavoittaminen olisi ollut huomattavasti haasteellisempää. Tarkoitus oli tehdä haastattelut koululla eikä esimerkiksi nuorten iltatapahtumassa, missä oli kova meteli ja huomattavasti enemmän häiriötekijöitä.

Suullista haastattelua tehdessä täytyy etukäteen miettiä, onko nuoret parempi kohdata yksitellen vai ryhmässä. Tähän voi vaikuttaa haastattelun aihe ja toteutuspaikka. Ryhmähaastattelu voi olla tehokas, koska silloin saadaan tietoa usealta henkilöltä yhtä aikaa. Ryhmän jäsenet voivat tukea toisiaan vastauksissa ja rohkaista toisiaan yleisesti haastattelu tilanteessa. Esimerkiksi lapset voivat olla arkoja haastatteluissa, jolloin ryhmässä puhuminen saattaa olla helpompaa. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 132; Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2008, 205 – 206.)

Päädyin tekemään ryhmähaastatteluita, koska aikaa oli rajallisesti ja ryhmässä oli mahdollista saada useamman nuoren mielipide kuuluviin. Riskinä tällaisissa ryhmähaastatteluissa voi olla, että yksi tai kaksi nuorta vastaa koko ryhmän puolesta ja loput vain myötäilevät paljastamatta todellisia ajatuksiaan. Tämä on haastattelijan huomioitava. Haastattelut osoittivat nuorten suosivan enemmän ryhmähaastatteluita, mutta tähän aiheeseen pureudun tutkimuksen myöhemmässä vaiheessa.

Tärkeitä elementtejä haastattelun onnistumisen kannalta on sille varattu aika, kysymysten muoto ja niiden esittäminen. Mikäli tarkoitus on saada nuorten omat mielipiteet julki kattavasti, täytyy kysymykset olla esitetty niin, että nuoret voivat vastata täysin omin sanoin perustuen heidän omiin ajatuksiinsa. Tällöin haastattelijan täytyy pyrkiä välttämään liiallista avustamista nuorten vastaamisessa. Vastajille täytyy antaa hetki aikaa miettiä vastauksiaan, koska kysymyksen perusteellinen hahmottaminen ja omien ajatuksien kasaaminen vie yleensä aikaa.

5.3 Kirjallinen palaute

Kirjallisia kyselyitä suunniteltaessa ja kysymyksiä pohtiessa täytyy ottaa samoja asioita huomioon kuin haastattelussa. Lapsille suunnatuissa kyselyissä tulee kiinnittää erityistä huomiota kysymysten kognitiivisiin vaatimuksiin, sillä lasten kognitiiviset taidot ovat vasta kehitysvaiheessa. Nuorempien lasten ajattelu on usein hyvin konkreettista ja sidoksissa kysymyksen kirjaimelliseen tulkintaan. (Järvensivu 2007.)

Kyselylomake tulee aina tehdä vastaajien iän ja kehitysasteen mukaan. Lasten ja nuorten kanssa kysymykset tulee pitää mahdollisimman yksinkertaisina ja täsmällisinä samoin kuin vastausvaihtoehdot. Kognitiivisilla taidoilla tarkoitetaan mm. ihmisen kykyä oppia, havaita ja tunnistaa erilaisia asioita. Ne ovat ongelmanratkaisutaitoja, muistamis- ja päättelykykyä sekä kykyä luoda omia ajatuksia, tehdä johtopäätöksiä ja ymmärtää uusia asioita ja kokemuksia. Nämä taidot ovat yksilöllisiä ja vaihtelevat aikuistenkin välillä. Lasten kanssa näiden huomioon ottaminen korostuu muita ikäryhmiä enemmän, mutta ovat tärkeitä kyselyn onnistumisen kannalta ikäryhmästä riippumatta. (Järvensivu 2007.)

5.4 Music Against Drugs ry:n toteuttama palautteenkeräys

Music Against Drugs - kokonaisuuteen kuuluvien osatekijöiden suunnittelu toteutetaan Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen ehkäisevän päihdetyön laatukriteerien mukaisesti. Niiden avulla toimintaa voidaan arvioida ja kohdentaa oikealle alueelle. Laadunvarmistamiseksi palautetta kerätään kaikista kokonaisuuden osatekijöistä media-promootiota lukuun ottamatta. Kerättyä palautetta käytetään toiminnan edelleen kehittämisen työkaluna. (Music Against Drugs ry 2015.)

Varsinainen palautteen kerääminen tapahtuu kunnan työntekijöiden osalta verkossa. Kokonaisuuden toteuttaneen kunnan nuorisotyöntekijät, opettajat, vastuuopettajat ja muu mukana ollut henkilökunta vastaa toimintaolosuhde- ja palautekyselyyn anonyymisti. Lisäksi jokaisen työntekijöille suunnatun Music Against Drugs - kokonaisuuden osatekijän jälkeen lähetetään siinä mukana olleille sähköinen palautekysely, joissa kertynyttä tietoa ja palautetta käydään läpi yhdessä Music Against Drugs kokonaisuuden toteuttaneen kunnan ammattilaisten kanssa. (Mt. 2015.)

Kouluviikon alussa nuorille avataan internetissä Music Against Drugs päihde-, hyvinvointi- ja osallisuuskysely, jonka tarkoitus on kartoittaa nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja asenteita päihteitä kohtaan. Tulokset käydään läpi lasten ja nuorten terveyden, sosiaalisen hyvinvoinnin ja osallisuuden kehittämiseminaarissa. Siellä tulokset käsitellään monialaisessa ja moniammatillisessa dialogissa. Pyrkimyksenä on yhdessä löytää ja tunnistaa osa-alueita, joissa kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia voitaisiin edelleen kehittää. Lisäksi iltatapahtumissa Music Against Drugs ry:n vapaaehtoisnuoret keräävät nuorilta palautetta liittyen kouluviikkoon, sen sisältöihin sekä itse iltatapahtumaan. Myös bändi- ja Säpinää - kilpailuihin osallistuneilta sekä toimintatorin nuorilta kerätään palautetta. Aiemmin nuorten palautteen kerääminen iltatapahtumassa on tapahtunut suullisesti nauhureiden avulla, mutta syksyllä 2015 palaute kerättiin kyselyllä ipadin avulla. (Mt., 2015.)

6 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tutkimusaineiston kerääminen tapahtui Music Against Drugs – iltatapahtuman yhteydessä Kuopiossa sekä yhdellä Music Against Drugs -kokonaisuudessa mukana olleella yläkoululla marraskuussa 2015. Pääasiallisena tutkimusmenetelmänä käytin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Lisäksi käytin kvalitatiivista eli laadullista menetelmää määrällisen tukena. Tässä kappaleessa esittelen käyttämäni tutkimusmenetelmät ja perustelen niiden käytön.

6.1 Kysely nuorten iltatapahtumassa

Määrällisen aineiston kerääminen tapahtui sähköisellä webropol – kyselylomakkeella. Kysely testattiin yhdellä 9.luokkalaisella nuorella sekä yhdellä aikuisella, jonka jälkeen tulokset nollattiin ennen kyselyn virallista toteuttamista. Kyselyyn vastattiin anonyymisti ja kaikille osallistuneille esitettiin samat kysymykset. Kyselytutkimus mahdollisti suuren vastaajajoukon saamisen helposti ja mahdollisuuden esittää useita eri kysymyksiä. Tietokoneella aineisto saadaan nopeasti tallennettuun muotoon ja vastaukset analysoitua erilaisiin graafisiin tilastoihin. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2005, 190.) Kyselyn graafiset tilastot esitän myöhemmin tulosten tulkinnan yhteydessä.

Usein kyselylomakkeisiin vastataan sähköpostilla tai erilaisilla verkkosivustoilla. Tutkimusaineiston kerääminen kyselylomakkeella voidaan kuitenkin toteuttaa myös erilaisissa tapahtumissa. Kasvokkain tehtynä kysely voi olla erittäin toimiva, mikäli tutkimusongelma ei ole liian laaja ja kysymykset ovat tarkkaan rajattuja. (Vilkkä 2015, 95 – 96.) Toteutin kyselyn tapahtumassa iPadin avulla. Tämä nopeutti nuorten vastaamista ja mahdollisti tulosten helpon tilastoinnin. En esittänyt heille kysymyksiä suullisesti vaan jokainen vastasi kyselylomakkeeseen henkilökohtaisesti iPadin avulla. Nuorilla oli mahdollisuus kysyä apua epäselvissä kohdissa, mikä oli tärkeää realististen vastausten saamiseksi.

6.2 Haastattelut koululla

Tutkimuksen pääasiallinen aineisto koostuu iltatapahtumassa tehdyn kyselyn tuloksista. Määrällisten tulosten esittelyn tukemiseksi ja elävöittämiseksi toteutin viisi haastattelua yhdellä Kuopion yläkouluista. Haastattelut tapahtuivat sisätiloissa välituntien aikana satunnaisesti valittujen oppilasryhmien kanssa.

Haastateltavien ryhmien koko vaihteli noin 3 – 6 hengen välillä. Ryhmähaastattelun merkittävänä etuna on mahdollisuus saada paljon tietoa yhdellä kertaa. Lisäksi sitä pidetään tehokkaana tapana kerätä tietoa erityisesti pieniltä lapsilta. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 63.) Päätin kerätä laadullisen aineiston ryhmähaastatteluilla ajan säästämiseksi ja mahdollisimman monen nuoren mielipiteiden saamiseksi. Nuorten vastauksissa ilmeni myös selkeä yhtäläisyys Hirsjärven ja Hurmen (2000) esittämään ryhmähaastattelun tehokkuuteen lasten kanssa. Tähän seikkaan palaan tutkimuksen tulosten analysoinnissa.

Laadullisen aineiston keräämiseen käytin puolistrukturoitua teemahaastattelua. Puolistrukturoidussa haastattelun aihepiirit ja alueet ovat kaikille samat. Teemahaastattelussa kysymysten muoto ja järjestys voivat vaihdella eri haastatteluiden välillä. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 48.)

Teemahaastattelu sopii mielestäni hyvin silloin, kun haastateltavina on nuoria ja tavoitteena on saada nuorten omia ajatuksia mahdollisimman paljon julki. Mahdollisuus kysymysten muokkaamiseen haastatteluiden välillä auttaa luomaan tilanteesta hiekkamattomman ja normaalin keskustelun luontoisen. Tiukka kuulustelumainen haastattelu ei tällaisissa tilanteissa palvele ketään. Haastatteluiden teemana toimi nuorten palautteen antaminen yleensä sekä palautteen antaminen päihteisiin liittyvissä asioissa.

Perinteiseen lomakekyselyyn verrattuna haastattelun etuna on ehdottomasti sen joustavuus. Haastattelija voi tarvittaessa toistaa kysymyksen, selventää kysymysmuotoja sekä korjata väärinkäsityksiä käymällä keskustelua haastateltavan kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 73.)

Haastatteluiden yksi tavoite oli selvittää tutkittavien henkilökohtaisia kokemuksia ja mieltymyksiä palautteen antamiseen liittyen. Tällöin voidaan puhua fenomenologisesta tutkimusotteesta. Fenomenologisessa tutkimuksessa kysymykset ovat mahdollisimman avoimia ja haastateltavalle pyritään antamaan tilaa vastauksien muodostamiseen. Haastatteluiden teemat ja kysymykset olivat siis ennalta päätetty, mutta ne pyrittiin esittämään mahdollisimman avoimesti ja vastaajaa johdattelemattomasti. Tavoitteena fenomenologisessa tutkimuksessa on saada kuvailevia kertomuksen omaisia vastauksia vastaajan omiin kokemuksiin perustuen. (Laine 2010, 37 – 38.)

6.3 Eri tutkimusmenetelmien yhdistäminen

Kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen yhdistämistä on nimitetty muun muassa strategiseksi tutkimukseksi. Niitä voidaan käyttää peräkkäin, rinnakkain tai sisäkkäin. Menetelmien yhdistämisellä voidaan nähdä olevan erilaisia tehtäviä tutkimuksen suhteen. Layderin (1993) mukaan sen avulla voidaan saada lisää erilaisia näkökulmia samasta asiasta (Hirsjärvi & Hurme 2000, 32). Hirsjärvi ja Hurme (2000, 32) lisäävät, että menetelmiä voidaan käyttää kuvailemaan toisella menetelmällä saatuja tietoja, jotka ovat pääosassa.

Alun perin tarkoitukseni oli kerätä ainoastaan laadullista aineistoa ryhmähaastattelulla. Lopulta päädyin käyttämään sekä määrällistä että laadullista tutkimusmenetelmää, joista määrällinen eli kyselylomake tuotti ensisijaisen tutkimusaineiston. Haastatteluissa saatujen vastauksien tehtävä on elävöittää kyselylomakkeella saatujen vastausten esittelyä sekä tukea mahdollisia yhtäläisyyksiä ja ristiriitaisuuksia.

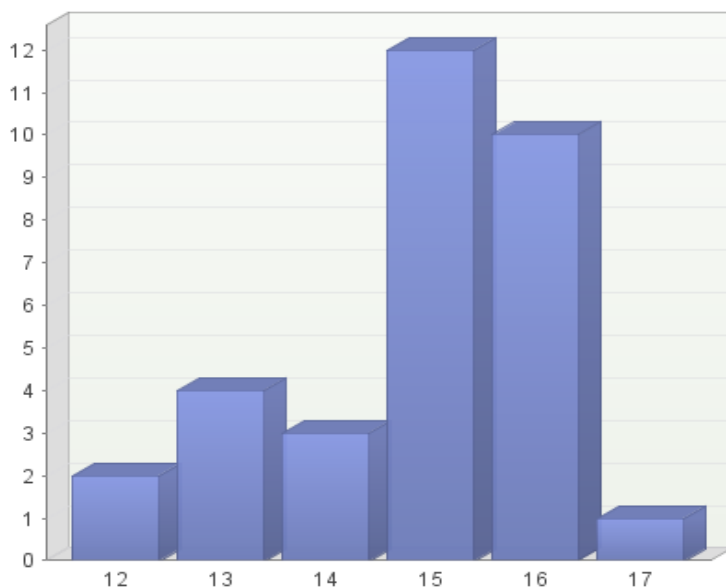
7 TUTKIMUSKYSYMYKSET JA TULOKSET

Toteutin laatimani webropol – kyselyn iPadin avulla Music Against Drugs ry:n nuorten iltatapahtumassa Kuopiossa. Tapahtuma järjestettiin Kuopion suurimmalla nuorisotilalla Pinarissa. Nuoria saapui illan aikana paikalle noin 150 esiintyjien lisäksi. Tapahtuma oli oivallinen paikka kerätä tutkimusaineistoa, vaikka haasteina olivat ajoittainen kova meteli ja nettiyhteyden pätkiminen. Kyselyyn vastattaessa nuorilla oli mahdollisuus kysyä minulta apua, mikäli heillä ilmeni kysyttävää. Kyselyyn vastaamiseen ryhtyi 32 nuorta, mutta taulukon 1. ja 2. esittämistä vastauksista voi todeta, että kaikki nuoret eivät ole täydellisesti vastanneet kysymykseen vaan jättäneet vastaamiseen ikään kuin puoli tiehen. Prosentuaalisesti tämä luku on olematon, joten sitä ei ole huomioitu tulosten analysoinnissa.

Tässä kappaleessa esittelen tutkimuskysymykset ja nuorten vastausten jakaantumisen. Kysymykset ja tulosjakauman esitän yksitellen pylväsdiagrammien avulla. Jokaisen kysymyksen tulokset analysoin erikseen ennen seuraavaa kysymystä. Analysoinnin tukena käytän toteuttamiani haastatteluita ja suoria lainauksia nuorten omista vastauksista. Haastattelun kysymykset ovat olleet samoja kuin kyselylomakkeessa, ellei toisin mainita.

7.1 Tulosten esittely ja analysointi

Kyselyyn vastasi yhteensä 32 nuorta, joista 19 oli tyttöjä ja 13 poikia. Vastaajien iän määrittäminen oli tulosten analysoinnin kannalta tärkeää, koska yläkouluikäiset ovat todella nopeassa kasvun ja kehityksen vaiheessa. Seitsemäs ja yhdeksäsluokkalaisten kokonaisvaltainen kehityksellinen ero on luultavasti isompi, kuin missään muussa ihmisen elämänvaiheessa vauvaikää lukuun ottamatta. 15 - 16 vuotias ajattelee asioista jo huomattavasti eri tavalla kuin murrosiän alkuvaiheessa oleva 12 - 13 vuotias. Kuvion 1. pylväsdiagrammi näyttää vastaajien ikäjakauman.

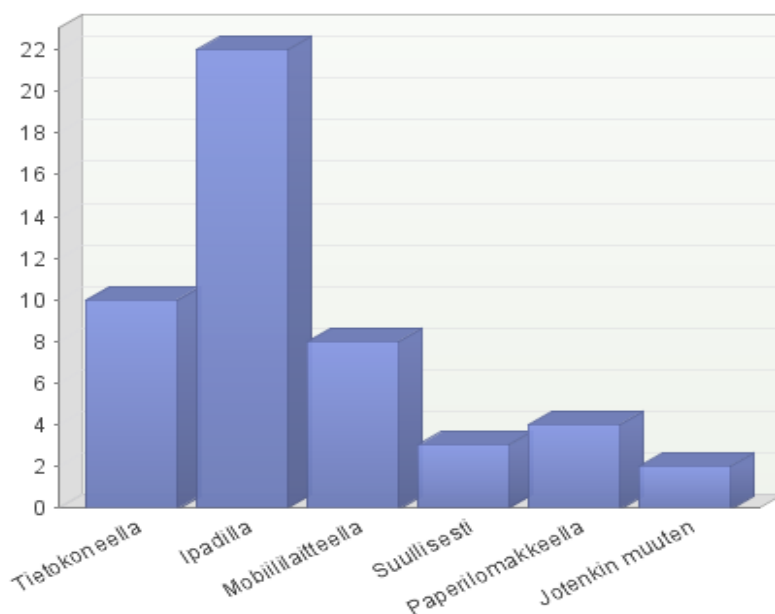
Kuvio 1.

Enemmistö vastaajista on ollut 15 vuotiaita tai sitä vanhempia. Vajaa kolmannes vastaajista oli 14 vuotiaita tai sitä nuorempia. Tätä seikkaa voidaan pitää silmällä kyselyn tuloksia analysoidessa.

Vastaajista lähes kaikki olivat yläkoululaisia. Tyttöjä osallistui kyselyyn hieman poikia enemmän, mutta en näe sille olevan mitään yksiselitteistä syytä. Pysin valitsemaan vastaajat satunnaisesti ja tasajakoisesti, mutta tilanteeseen vaikutti nettiyhteyden toimiminen vain tietyssä osassa rakennusta sekä nuorten kulloinenkin toiminta kyseisellä hetkellä. Nuorten ollessa vauhdikkaalla päällä ja isoissa porukoissa heitä lähestyminen ja kyselyyn aktivoiminen osoittautui hyvin haasteelliseksi. Tällaisissa tilanteissa kyselyn toteuttajalta vaaditaan tilannetajua ja oikeanlaista lähestymistä, jotta nuoret saadaan vastaamaan kyselyyn.

Muutaman nuoren kohdalla palkinto oli selkeä motivoiva tekijä kyselyyn osallistumiselle, joten pienten palkintojen kuten rannekkeiden tai heijastimien antaminen on hyvä ja toimiva tapa. Itse annoin palkinnoksi nimenomaan rannekkeita ja heijastimia. Totesin niiden toimivan tehokkaana motivaation herättäjänä. Palkinnon ei tarvitse olla kovinkaan erikoinen, sillä nuoret monesti motivoituvat pienestäkin palkkiosta.

Millä alla olevista vaihtoehtoista olet antanut palautetta tai vastannut kyselyihin?

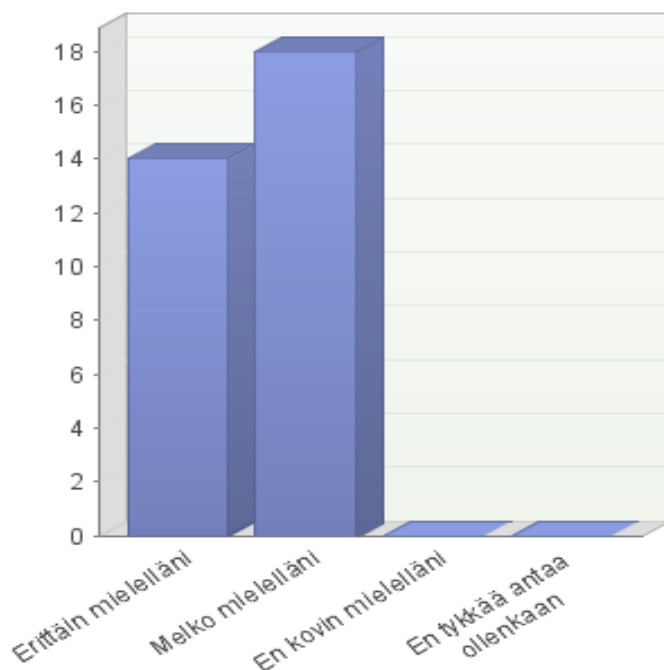
Kuvio 2.

Kysymyksen tarkoitus oli selvittää, millä eri tavoin nuoret ovat ylipäättään antaneet palautetta elämänsä aikana. Paikanpäällä vastauksia kerätessäni huomasin monen nuoren valitsevan ainoastaan yhden vaihtoehdon, joka yleensä oli ipad. Tästä voidaan päätellä, että osa nuorista ei selkeästi ole ymmärtänyt kysymystä oikein tai heidän mielenkiinto ei ole riittänyt antamaan kokonaisvaltaisempaa vastausta. Tätä päätelmää tukee myös vastausten määrä sekä niiden jakaantuminen kuviossa 2. Voidaan kuitenkin olettaa, että kaikki nuoret ovat ainakin jollain muotoa antaneet palautetta elämänsä aikana.

Seuraavalla kysymyksellä pyrin selvittämään nuorten yleistä suhtautumista palautteen antamiseen. Erinäistä menetelmää ei tässä kohtaa mainittu vaan tarkoitus oli selvittää, onko nuorten asenne enemmän positiivinen vai negatiivinen palautteen antamiseen liittyen. Vastausvaihto "en osaa sanoa" jätettiin pois, koska yläkouluikäiset helposti valitsevat neutraalin, niin sanotun helpon vastauksen sen enempää miettimättä. Vastaustilanteissa pyrin kannustamaan nuoria miettimään ja vastaamaan ajatuksella.

Annan palautetta

- erittäin mielelläni
- melko mielelläni
- en kovin mielelläni
- en tykkää antaa ollenkaan

Kuvio 3.

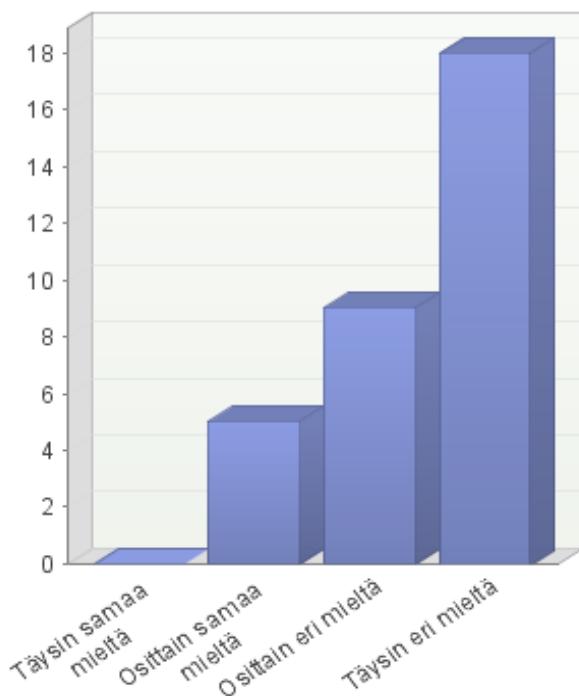
Kuvion 3. pylväsdiagrammit näyttävät selvästi, että yleisesti ottaen nuoret suhtautuvat hyvin myönteisesti palautteen antamiseen. Vastauksista huolimatta pieni osa nuorista kieltäytyi kokonaan osallistumasta kyselyyn ja muutamia täytyi hieman kannustaa. Tulosten osoittama nuorten myönteinen asenne on erittäin positiivinen asia tulevien palautteenkeruiden kannalta. Se ei kuitenkaan täysin takaa jokaisen motivaatiota osallistua kyselyihin tai muihin palautteenantoihin.

Kyselyyn kieltäytyi vastaamasta kaksi nuorta. Omasta näkökulmastani tilannetta seuranneena uskoisin sen johtuneen ainoastaan tilanteen luonteesta. Ympärillä oli iso kaveri porukka ja kukaan ei tuntunut pysyvän samassa paikassa kovin pitkään. Rauhoittuminen ja keskittyminen kyselyn tekemiseen ei sopinut tilanteeseen. Tällaisissa tilanteissa kyselyn tekijän on hyvä pohtia omaa lähestymistään ja tilanteenlukutaito-

aan. Tietenkään ei ole väärin lähestyä isoa porukkaa kerralla, mutta vauhdikas iso porukka voi olla huomattavasti haasteellisempi saada yhteistyöhön kuin esimerkiksi kaksi rauhassa olevaa nuorta.

On ärsyttävää, jos tapahtumissa joutuu keskustelemaan aikuisten kanssa ja antamaan palautetta.

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

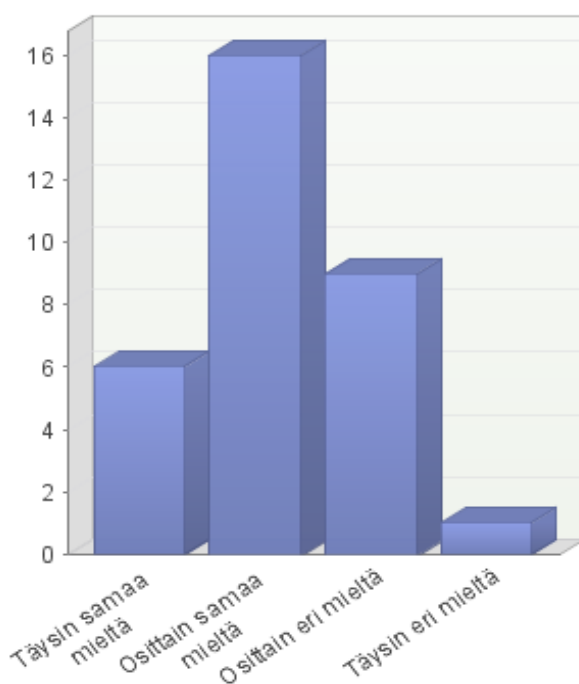

Kuvio 4.

Tämä kysymys oli tärkeä kartoittaessa nuorten asennoitumista vuorovaikutukseen erityisesti aikuisten kanssa. Selkeä enemmistö ei koe aikuisten kanssa keskustelua epämiellyttävänä. Osa vastaajista on jollain asteella sitä mieltä, että aikuisten kanssa keskustelu ärsyttää heitä. Aikuisten kanssa keskustelemisen mielekkyyden voidaan olettaa olevan yhteydessä aihepiiriin ja kyseisten tilanteiden luonteeseen. Seuraavan kysymyksen analysoinnissa ja johtopäätöksiä pohdinnassa puhun tästä enemmän.

Aihepiiri vaikuttaa palautteen antamisen mielekkyyteen (päihdeasiat, koulu, harrastus)

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

Kuvio 5.

Kysymys aihepiirin vaikutuksesta palautteen antamisen mielekkyyteen jakoi vastaukset hieman hajalleen. Ainoastaan kuusi nuorta oli täysin sitä mieltä, että aihepiiri vaikuttaa palautteen antoon. Puolet vastaajista oli osittain samaa mieltä väittämän kanssa. Tästä voidaan siis nähdä, että suurimmalla osalla vastanneista aihepiiri vaikuttaa vähintään jossain määrin palautteen antamiseen. Myös osittain eri mieltä vastanneet voidaan ainakin jollain asteella nähdä olevan samalla alueella, kun ainoastaan yksi oli vastannut, ettei aihepiiri vaikuta lainkaan palautteen antamiseen. Voidaan siis päätellä, että aiheella on osittainen, mutta selkeä vaikutus siihen, miten nuori palautteen antamisen kokee tai mieluiten tekee. Tämä on otettava huomioon, kun suunnitellaan kyselyitä tai haastatteluita eri aiheisiin liittyen.

Yleensä ihmisen ajatellaan puhuvan helpommin mukavista ja erityisesti sellaisista asioista, mistä hänellä itsellään on tietoa ja kokemusta. Nuoren kohdalla tällaisia asioita voivat olla esimerkiksi omat harrastukset. Kouluun liittyvät keskustelut eivät välttämättä ole mieluisampia keskustelun aiheita murrosikäiselle nuorelle. Päähteisiin liittyvät asialliset keskustelut voidaan kokea myös arkana aihealueena. Päähdepalautteen antamiseen syvennyttään kyselyn myöhemmässä vaiheessa.

Miten mieluiten annat palautetta tapahtumassa?

Taulukko 1.

1=Epämukavin, 5=Mukavin	1	2	3	4	5
Keskustelu aikuisen kanssa	6	4	7	10	1
Keskustelu nuoren kanssa	3	3	7	3	12
Kysely ipadilla/tietokoneella	1	2	6	12	9
Kysely mobiililaitteella	3	11	6	4	4
Kysely paperilomakkeella	15	8	2	0	3

Tämä kysymys oli tutkimuksen oleellisin kysymys, ydinasia jota pyrittiin selvittämään. Käyn läpi tulosten ääripäät ja tutkimustulosten kannalta oleellisimmat vastaukset.

Nuorten tuli laittaa eri palautteenantotavat heille miellyttävimpään järjestykseen sillä periaatteella, että miellyttävin tapa saa arvon viisi (5) ja epämiellyttävin tapa arvon yksi (1). Esimerkiksi paperilomakekyselylle on antanut arvon yksi (1) peräti 15 henkilöä. Kyselylomakkeessa vastausohjeet olivat selkeästi esitetty, mutta siitä huolimatta osalle nuorista kysymykseen vastaaminen tuotti hankaluuksia. Syynä saattoi olla meluisa ympäristö ja muut häiriötekijät, jotka vaikeuttivat nuorten keskittymistä. Osalla saattoi olla motivaatio-ongelmia pohtimista vaativan kysymyksen kohdalla. Nämä seikat on otettava huomioon tuloksia analysoitaessa ja johtopäätöksiä tehdessä.

Kysymykseen vastanneista 12 ovat sitä mieltä, että mieluisin tapa antaa palautetta tapahtumassa on keskustelu toisen nuoren kanssa. Kysymys jättää nuoren omaan harkintaan sen, minkä ikäistä henkilöä hän pitää nuorena. Yhdeksän henkilöä valitsee palautteen antamiseen mieluiten ipadin tai tietokoneen. Toiseksi mieluisimmaksi palautteenantotavaksi 10 nuorta on valinnut keskustelun aikuisen kanssa. Tässä voidaan nähdä yhteys edellä olleeseen kysymykseen siitä, ärsyttääkö nuoria aikuisten kanssa tapahtuva vuorovaikutus tapahtumissa. Suurin osa oli sitä mieltä, että se ei ärsytä heitä. Kaikista mukavimmaksi tavaksi aikuisen kanssa käydyn palautteen antamisen oli puolestaan valinnut ainoastaan yksi ja kaikista ikävimmäksi kuusi henkilöä. Tämän menetelmän kohdalla vastaukset ovat siis melko hajallaan.

Haastatteluissa kysyin, millä tavalla nuoret yleisesti tykkäävät antaa palautetta ja miksi.

”Varmaan suullisesti, koska silloin niin ku sen palautteen ymmärtää mun mielestä...”
- tyttö 9lk.

”Musta ehkä parasta, että sen sanoo ihan suoraan koska silloin sen ymmärtää myös parhaiten.. ku pystyy selittään ne asiat siinä samalla.” – tyttö 9lk.

”Varmaan tietokoneella... Helpompaa ku silleen... en mä tiää, onko se ny niin hirveen paljon helpompaa ku paperille kirjoittaminen.. on se paljon mukavampaa.” – poika 7lk.

”No mä ainakin tykkään netissä... se on kaikista helpoin ja pystyy tekee ihan millon vaan ja missä vaan.” – tyttö 8lk.

”Verkossa.. en mä tiää.. mä en pysty puhumaan ihmisen kanssa tälleen face to face niin sit on mun mielestä parempi kirjoittaa kaikki mitä tulee mieleen niin nettiin.” - tyttö 9lk.

Taulukosta 1. voidaan nähdä nuorten suosivan palautteenantoa selvästi joko Ipadin, tietokoneen tai toisen nuoren kanssa keskustelemalla. Vähiten suosiota on saanut kysely paperilomakkeella. Kysymyksessä oli pieni ero haastattelun ja kyselyn välillä, mutta tästä huolimatta voidaan myös haastatteluiden perusteella todeta verkossa tehtävän tai suullisesti tapahtuvan palautteenantamisen olevan mieluisimpia.

Numeroi palautteenantotavat päihteisiin liittyvissä asioissa miellyttävimpään järjestykseen.

Taulukko 2.

1=Epämukavin, 5=Mukavin	1	2	3	4	5
Keskustelu aikuisen kanssa	7	3	5	5	9
Keskustelu nuoren kanssa	3	7	4	7	9
Kysely ipadilla/tietokoneella	1	1	12	9	5
Kysely mobiililaitteella	1	13	5	6	3
Kysely paperilomakkeella	16	4	2	1	5

Myös tämä kysymys oli hyvin olennainen tutkimuksen kannalta. Music Against Drugs ry:n tekemä ehkäisevä työ perustuu ennen kaikkea nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen ja osallisuuden edistämiseen. Music Against Drugs – kokonaisuuksien yksi tavoite näiden ohella on tarjota nuorille tietoa päihteistä. Jotta toimintaa voitaisiin toteuttaa tuloksellisesti, on palautetieto toiminnan vaikuttavuudesta erittäin tärkeää järjestölle. Mahdollisimman luotettavan ja hyödynnettävän palautteen saamiseksi on tärkeää selvittää, miten nuoret kokevat päihteisiin liittyvän palautteen antamisen. Vastauksia tarkasteltaessa täytyy ottaa huomioon samat asiat, kuin edellisessä kysymyksessä. Nuoret joutuivat hieman muita kysymyksiä enemmän pohtimaan ja hahmottamaan vastausvaihtoehtoja, mikä lisää riskiä, että vastaukset eivät välttämättä ole täysin harkittuja. Tämä on otettava huomioon tuloksia tarkasteltaessa.

Taulukko 2. näyttää, että yhteensä 18 nuorta oli valinnut mieluisimmaksi päihteisiin liittyvän palautteen antamisen keinoksi keskustelun joko aikuisen tai nuoren kanssa. Mainittavasti suosiota sai myös kysely ipadilla ja tietokoneella (sarakkeet 3 - 5). Selkeästi vähiten suosiota keräsi paperilomakkeella tehtävä kysely. Vaikka keskustelut saivat eniten ääniä mieluisimpana palautteenantomuotona, voidaan taulukosta nähdä, että loput äänet näiden tapojen kohdalla hajautuvat melko tasaisesti välille 1 - 4. Tulosten perusteella voidaan joka tapauksessa todeta keskustelun ja elektronisen kyselyn olevan valtaosalla nuorista ne mieluisimmat palautteenantotavat.

Lainauksia nuorten vastauksista päihdepalautteen antamisen tapoihin liittyen:

”No joku kysely varmaan... jollekki paperille kirjoittais tai jotain semmosta... tai voi se olla netissäkin.” – tyttö 8lk.

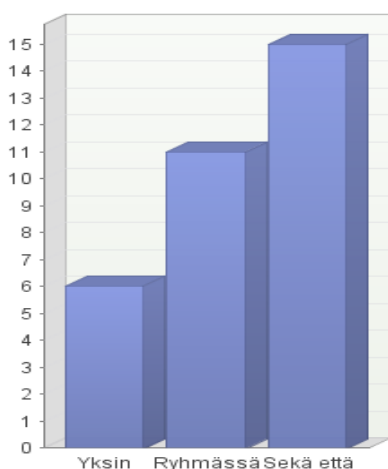
”No varmaan puhuisin jonkun kanssa siitä.” – tyttö 8lk.

”En mä tiä, ku mun mielestä on hyvä niin ku paperilla ja sitte niin ku jos sen sanoo suoraan tai silleen keskusteleee siitä.” - tyttö 8lk.

Haastatteluissa ilmi tulleet nuorten ajatukset ja mielipiteet tukevat vahvasti taulukon 2. näyttämiä tuloksia. Keskustelun puolesta puhuivat lähes kaikki haastatelluista nuorista. Osa kannatti kirjoittamista tai verkossa tehtävää kyselyä.

Nykyajan nuoret ovat hyvin paljon tekemisissä erilaisten elektronisten älylaitteiden kanssa. Esimerkiksi iPadilla tehtävä kysely on helppo ja nopea toteuttaa erilaisissa tapahtumissa. Kyselyn luonteesta ja haluttujen vastauksien laadusta riippuen voi perinteinen keskustelu kuitenkin olla hedelmällisempi tapa, mikäli toteutusympäristö sen sallii. Isossa nuorten tapahtumassa nuorten kerääminen asialliseen keskustelupiiriin voi kuitenkin olla haastavaa ellei jopa mahdotonta joidenkin kohdalla.

Annatko suullista palautetta mieluummin yksin vai ryhmässä muiden nuorten kanssa?

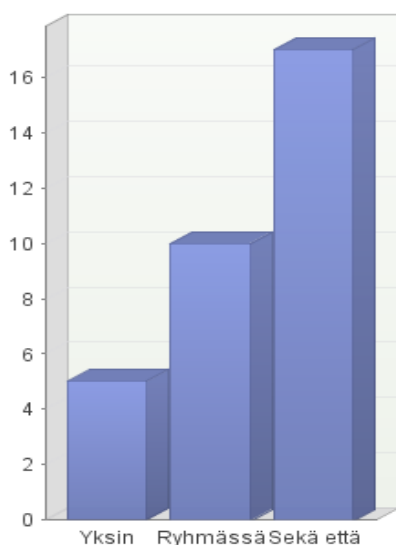

Kuvio 6.

Tämä kysymys ei rajaa palautteen aihepiiriä vaan kysymyksellä pyrittiin selvittämään nuorten yleistä suhtautumista suullisen palautteen antamiseen joko yksin tai ryhmässä. Noin puolet vastasi antavansa palautetta mieluusti sekä ryhmässä että yksin. Lähtökohtaisesti 11 vastaajaa valitsee enemmän ryhmäkeskustelun, kun yksin palautetta antaa mieluiten kuusi nuorta.

Tulosten perusteella voidaan nähdä ryhmä- ja yksilökeskustelun olevan yleisesti lähes yhtä suosittuja. Tutkimuksen aikaisempi kysymys aihepiirin vaikutuksesta palautteenantoon kuitenkin osoitti, että aihe useimmiten vaikuttaa nuoren palautteenantamiseen. Tämän voidaan olettaa korostuvan arempien ja henkilökohtaisempien aiheiden kohdalla. Tämä on otettava huomioon tarkasteltaessa tätä kysymystä ja sen tuloksia.

Keskusteletko päihdeistä aikuisen kanssa mieluummin yksin vai ryhmässä?

Kuvio 7.

Suullisesti päihdepalautetta kerätessä on tärkeää pohtia, kerätäänkö se nuorilta yksittellen vai ryhmissä. Suurin osa vastanneista on valinnut vaihtoehdon sekä että, eli antavat palautetta mieluusti sekä yksin että ryhmässä. 10 nuorta keskustelee mieluummin ryhmässä ja viisi nuorta keskustelee aikuisen kanssa mieluiten yksin.

Vastausvaihtoehto 'sekä että' jättää paljon tulkinnan varaa, koska se ei tarkasti määritä vastaajan mielipidettä. Se kertoo, että vastaaja antaa palautetta mieluusti sekä

nuoren että aikuisen kanssa, mutta ei sitä, milloin ja miksi vastaaja valitsee enemmän aikuisen tai nuoren tai onko sillä koskaan merkitystä. Palautteen antamiseen liittyy erilaisia muuttujia kuten tilanteen luonne ja paikka, jotka varmasti vaikuttavat nuoren ulosantiin ja kokemukseen. Päihdepalautteen antamisen eri vaihtoehtojen voidaan olettaa olevan yhteydessä näihin muuttujiin.

”Porukassa.. varmaan se perustuu siihen niin tota jos kato... niin ku.. on joitain muita kavereita niin ne osaa auttaa jos sä et niin ku löydä jotain sanaa tai osaa sanoa jotain asiaa.” – poika 7lk.

”Varmaankin ryhmässä... ” – tyttö 8lk.

”Ryhmässä, koska yksin puhuminen on pelottavaa.” - tyttö 8lk.

”Se vaan tuntuu paljon paremmalta puhua niinku jos on kavereita siinä vieressä.” – tyttö 8lk.

”Yhdessä... on tukea ja turvaa tässä ympärillä.” – tyttö 8lk.

”Yksin... voi olla paljon avonaisempi siinä keskustelussa ja sinänsä oikeestaan sanoo mitä vaan.” – tyttö 9lk.

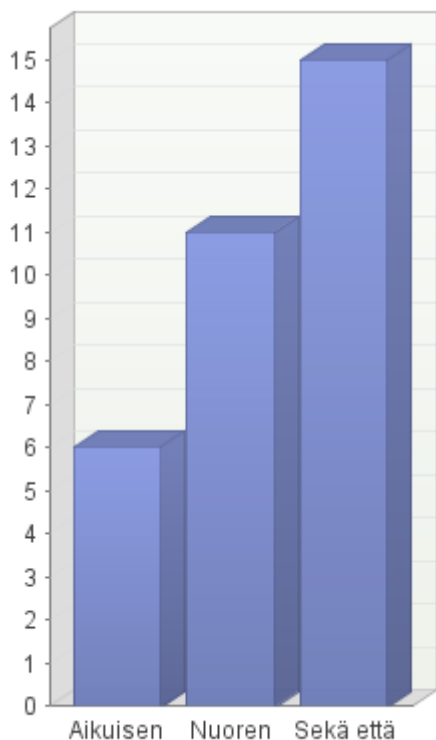
”Mulla on oikeestaan toi sama että silloin just pystyy olemaan oma ittensä eikä esimerkiksi jos siinä on jotain kavereita tai jotain tuttuja mukana niin sitte niin ku sä et pysty olemaan ihan semmonen ja sanomaan kaikkee ihan suoraan.” - tyttö 9lk.

Kaikki esittämäni lainaukset ovat 7. luokan poikien sekä 8.- ja 9. luokan tyttöjen ryhmähaastatteluilta. Näiden haastatteluiden perusteella voidaan todeta, että nuoremmat 7 – 8 luokkalaiset kokevat ryhmän tuen tärkeämpänä kuin 9. luokkalaiset. Yksilöiden kohdalla on kuitenkin eroja ja haastatteluiden määrän ollessa melko rajattu, ei laajoja yleistyksiä voida aiheesta tehdä. Kyselyn ja haastatteluiden perusteella voidaan kuitenkin olettaa, että yleisesti yksilö- ja ryhmäkeskustelut koetaan molemmat hyvinä, ryhmäkeskustelun ollessa ehkä hieman suosittuampi nuorempien keskuudessa.

Hirsjärven ja Hurmen (2000, 32) mainitsema ryhmähaastattelun tehokkuus lasten kanssa tuli osaltaan ilmi yläkoululaisten vastauksissa. Haastatteluissa osa nuorista

puhui ryhmän tuen merkityksestä. Ryhmän koetaan antavan tukea ja turvaa. Ryhmä voi auttaa yksilöä haastavassa kysymyksessä.

Keskusteletko päihteistä mieluummin aikuisen vai toisen nuoren kanssa?

Kuvio 8.

Kysymys on olennainen, kun halutaan kerätä nuorilta palautetta päihteisiin liittyvistä teemoista. Päihteet voivat olla arka aihe monelle nuorelle ja jokainen kokee niistä puhumisen omalla tavallaan. Siksi on tärkeää selvittää, avautuvatko nuoret päihteistä enemmän aikuiselle vai nuoreksi kokemalle henkilölle. Tässäkin kysymyksessä nuoren henkilön ikä jäi vastaajien itsensä määrittelemäksi.

Tulosten perusteella noin puolet vastaajista keskustelee mielusti sekä nuoren että aikuisen kanssa. Toiselle nuorelle päihteistä puhuu mieluummin 11 vastaajaa ja aikuiselle puhumisen kokee mieluisimmaksi kuusi henkilöä.

”Varmaan nuoren kans... se on lähempänä sitä omaa ikää silleen... niinku ymmärtää paremmin tai jotain.” - tyttö 8lk.

"Aikuisen kanssa, koska aikuinen osaa luoda ne oikeet kysymykset sit niihin." - tyttö 8lk.

"Ehkä jonkun nuoren kanssa... sen kanssa on helpompi puhua silleen jos miettii että se on nuori ja puhutaan samasta asiasta samalla tasolla." – tyttö 8lk.

"En mä tiiä, siis ei mulle sinänsä oo mitään väliä, että sinänsä aikuisellekin pystyy.. periaatteessa kummallekin." – tyttö 9lk.

"No ehkä enemmän semmoselle oman ikäselle pystyn puhumaan semmosista asioista... ne osaa kuvitella asiat enemmän mun näkökulmasta ja mä osaan kuvitella niitten näkökulmasta kun mä oon niiden ikäinen... se tuntuu jotenkin luontevammalta." – tyttö 9lk.

Yhden ryhmän kanssa syntyi haastattelun aikana seuraava kysymys: Kerrotko asioita helpommin vanhemmalle vai nuoremmalle haastattelijalle?

"Varmaankin vanhemmalle... siis niin ku nuoremmalle henkilölle sanominen on silloin niinku... en mä tiiä... se vaan on niin ku että ymmärtääkö se toinen... jos vaikka kyse on päihteistä, niin on paljon helpompi vanhemmalle." - poika 7lk.

Haastatteluissa tulleet vastaukset tukevat hyvin webropol - kysymyksen tuloksia. Osa nuorista keskustelee päihteistä mieluummin aikuisen kanssa ja osa taas toisen nuoren kanssa. Kumpikaan vaihtoehto ei saa selkeää äänenemmistöä. Valintaan on voinut vaikuttaa nuoren omat kokemukset aikaisemmista keskusteluista aikuisen tai nuoren kanssa. Tilanteen luonne ja toisen henkilön sosiaaliset taidot ovat avain asemassa siinä, miten nuori keskustelun kokee. Mikäli aikuinen on jyrkkä ja tuomitseva eikä kykene asettumaan nuoren asemaan, voi nuori kokea tämän loukkaavana ja ikävänä asiana. Tällöin hänelle voi helposti jäädä mielikuva, ettei aikuisten kanssa voi keskustella kyseisistä asioista.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO

Tässä luvussa teen johtopäätöksiä kerätystä aineistosta. Apuna käytän tutkimuskysymyksiä ja edellä käytyä tutkimuksen tulosten esittelyä ja analysointia. Käyn läpi tutkimuksen pääkohdat ja tutkimustulokset sekä toiminnan kehittämisen kannalta oleelliset vastaukset. Käyn vielä lyhyesti läpi ydinkysymysten tulosten ääripäät, joiden perusteella esitän lopulliset johtopäätökset ja mahdolliset huomioon otettavat seikat.

8.1 Tutkimuksen ydinkysymykset

Tutkimuksella pyrittiin ensisijaisesti selvittämään, mikä on nuorten mielestä paras tapa kerätä heiltä palautetta. Ydinkysymystä rajattiin siten, että palautteenantoa lähdettiin tutkimaan erityisesti jossain tapahtumaympäristössä, kuten Music Against Drugs – iltatapahtumassa. Rajaamisella haluttiin osaltaan selkeyttää lopullisten tulosten analysointia ja kokonaisuuden pysymistä mahdollisimman tiiviinä.

Kyselyn tuloksien perusteella enemmistö nuorista suosii tapahtumassa toteutettavaa palautteenantamista joko iPadilla, tietokoneella tai keskustelemalla toisen nuoren kanssa. Myös keskustelu aikuisen kanssa sai suosiota, mutta huomattavasti edellä mainittuja vähemmän. Vähiten suosiota puolestaan sai paperilomakkeella tehtävä kysely.

Toinen ydinkysymys pyrki selvittämään nuorten mielestä mieluisinta tapaa antaa palautetta päihteisiin liittyvissä asioissa. Tutkimus osoitti, että nuoret suosivat keskustelua sekä aikuisen että toisen nuoren kanssa. Myös iPadilla tai tietokoneella tehtävä kysely sai merkittävää suosiota. Vähiten suosiota sai ylivoimaisesti paperilomakkeella tehtävä kysely. Huomioitavaa on, että mieluisimmaksi aikuisen kanssa keskustelemisen valitsi yhdeksän, mutta samalla peräti seitsemän valitsi sen kaikista epämieluisimmaksi tavaksi antaa palautetta. Tämän menetelmän kohdalla nuorten äänet jakautuivat melko hajalleen.

Toteuttamissani ryhmähaastatteluissa nuorten kommentit pääasiassa tukivat suullista palautetta ja elektronisesti tehtävää palautteenantoa. Nämä tukevat myös Music Against Drugs - iltatapahtumassa tehdyn webropol – kyselyn tuottamia tuloksia.

Yhteenvetona tulokset puhuvat vahvasti sekä elektronisen että suullisen palautteenkeruun puolesta. Syksyn 2015 tapahtumissa Music Against Drugs keräsi jo palautetta ipadeilla. Edellisissä tapahtumissa palautteenkeruu oli tapahtunut suullisesti nauhuria apuna käyttäen. Molemmat tavat ovat hyviä ja tutkimuksen perusteella myös nuorten itsensä suosimia. Suuressa tapahtumassa missä on paljon ihmisiä ja toimintaa, voi tiivis ja nopea ipadilla tehtävä kysely olla kuitenkin helpompi ja tehokkaampi tapa kerätä palautetta. Suullinen palaute voi taas olla syvällisempi ja tarkempi kuin valmiin kyselyn antamat vastaukset.

Tapahtuman ympäristöllä ja luonteella on olennainen vaikutus palautteenkeruumenetelmän valintaan. Palautteenkeräyksen toteuttajien tulee etukäteen pohtia, mikä menetelmä mahdollisesti toimii parhaiten kyseisellä hetkellä ja mitenkä se toteutetaan. Myös aihepiiri vaikuttaa siihen, miten palautetta tulee lähteä keräämään. Resurssien salliessa eri menetelmien käyttö rinnakkain antaisi mahdollisesti kaikista luotettavimman palautteen. Suullinen palaute voisi toimia kyselyn tuottamien tulosten tukena ja nuorten kommentit tarkentaisivat heidän kokonaisvaltaisempia ajatuksia aiheesta. Suullisen palautteen kerääminen ja nauhurin käyttö saattaa vaatia rauhallisemman ympäristön, mikä ei aina välttämättä ole mahdollista suurissa nuorten tapahtumissa. Vaikka tapahtumassa olisi varattu rauhallinen tila haastatteluille, voi nuorten houkuttelemisen ja aktivoimisen sinne siirtymiseen ja rauhoittumiseen haastattelun ajaksi olla hyvin haastavaa. Nuoret ovat yleensä vauhdikkaalla päällä heille järjestetyissä tapahtumissa ja keskittyminen asialliseen keskusteluun voi olla lähes mahdoton ajatus.

8.2 Täydentävät kysymykset

Ydinkysymyksien tueksi kyselyssä ja haastatteluissa esitin palautteenkeräämisen kannalta olennaisia täydentäviä lisäkysymyksiä. Suullisen päihdepalautteen osalta

tulokset osoittavat, että noin puolet kyselyyn vastanneista suosii sekä ryhmä- että yksilökeskustelua. Haastatteluiden perusteella voi varovasti olettaa nuorempien 7 – 8 luokkalaisten suosivan enemmän ryhmäkeskustelua, kun 9. luokkalaiset puhuivat kahdenkeskisen keskustelun puolesta. Haastatteluissa osa nuorista puhui ryhmän tuen olevan tärkeää palautekeskusteluissa. Laajempia yleistyksiä aiheesta ei tämän tutkimuksen puolesta voi tehdä.

Toinen olennainen lisäkysymys koski suullisen päihdepalautteen antamista joko aikuisen tai toisen nuoren kanssa. Noin puolet kyselyyn vastanneista keskustelee päih-teistä mieluusti sekä nuoren että aikuisen kanssa. Kolmannes vastaajista puhuu mieluummin toisen nuoren kanssa ja noin joka viides vastaajista keskustelee enemmän aikuisen kanssa. Koululla haastatelluista nuorista enemmistö kertoi keskustele- van mieluummin toisen nuoreksi kokemansa henkilön kanssa. Mainittava osa kokee joka tapauksessa myös aikuisen kanssa keskustelemisen miellyttävänä.

Pohtiessa haastattelumenetelmiä ja toteutustapaa nämä mainitsemani asiat on huo- mioon otettavia seikkoja. Niillä voi olla suuri vaikutus joko positiivisesti tai negatiivi- sesti palautteenkeräämisen onnistumisen kannalta.

8.3 Palautteenkeruun kehittämismahdollisuudet

Tutkimus selkeästi osoitti nuorten suosivan sekä suullista että elektronisesti tehtävää palautteenantoa ylitse muiden. Music Against Drugs ry toteutti syksyllä 2015 palaut- teen keräämisen iPadilla tehtävillä kyselyillä suullisen palautteenkeruun sijaan. Tut- kimukseni perusteella molemmat tavat ovat nuorten itsensä mielestä toimivia. Mene- telmän valinta täytyy tehdä kuitenkin harkiten jokaisen tapahtuman ja halutun palaut- teen aihepiirin mukaan. Suurissa tapahtumissa kyselyllä voi saada useita vastauksia helposti ja nopeasti. Lisäksi elektronisessa muodossa olevat tulokset ovat helposti tilastoitavissa ja analysoitavissa. Ennen tapahtumaa kannattaa uusi kysely testata mahdollisten virheiden tai epäselvien kysymysten välttämiseksi. Myös tekniset laitteet ja nettiyhteys tulee testata ennen tapahtumaa, koska esimerkiksi Kuopiossa nettiyh-

teys toimi vain tietyssä osassa tapahtumarakennusta. Tämä loi uusia haasteita, koska nuoret täytyi kohdata ainoastaan yhdessä tilassa, joka oli sattumalta myös kaikista meluisin tila. Teetettävä kysely täytyy myös pitää mahdollisimman lyhyenä, koska nuoret eivät omiin kokemuksiini perustuen malta pysyä paikoillaan kovin kauaa. Toiminnallinen ympäristö ja kaverit pyrkivät viemään nuoren huomiota täysin muualle kuin pitkän kyselyn täyttämiseen. Vastauksia kerätessäni muutama nuori kysyi jo viidennen kysymyksen jälkeen, onko vielä monta jäljellä.

Haastatteluilla puolestaan voi saada tarkempaa ja syvällisempää tietoa vastaajien ajatuksista, mutta tällöin ympäristö asettaa omat haasteensa haastattelun toteutukselle. Tutkimus myös osoitti, että useimmilla nuorilla aihepiiri ainakin jollain tasolla vaikuttaa palautteen antamiseen. Palautteenkerääjän harkittavaksi siis jää, millaista menetelmää on paras käyttää eri aihealueiden ja ympäristön luomien haasteiden keskellä.

Resurssien salliessa näiden kahden menetelmän yhdisteleminen voi olla tehokas tapa kerätä kattavaa palautetta. Kuten mainitsin, kyselyllä voi saada paljon vastauksia helposti, mutta haastattelut voivat tarjota monipuolisempia vastauksia, joita kysely ei välttämättä tarjoa. Kyselyssä on tärkeää tarjota valmiit vastausvaihtoehdot ja ne tulee olla huolellisesti harkittuja. Nuorilla tai vanhemmillakaan ihmisillä ei yleensä riitä motivaatio täyttämään kyselyitä ilman valmiita vastausvaihtoehtoja.

Paperilomakkeella kerättävä palaute ei saanut suosiota nuorten keskuudessa. On selvää, että tutkimuksen pohjalta tätä menetelmää ei palautteenkeruumenetelmänä voi suositella käytettäväksi. Voi olla tilanteita missä paperilomake on toimiva tapa, mutta suurissa nuorten tapahtumissa se ei toteutuksen ja miellyttävyyden osalta pärjää elektronisesti toteutettavalle kyselylle.

Music Against Drugs – kokonaisuuden päättäneessä nuorten illassa Kuopiossa toteutettiin ystävyydenseinä – rasti, missä nuoret saivat käydä kirjoittamassa seinälle ripustetuille värilapuille, mitä ystävyys heille merkitsee ja mitä ystävän kanssa voi tehdä. Samankaltaista menetelmää voisi käyttää myös palautteenkeräämisen keinona tiettyjen aiheiden osalta. Esimerkiksi tutkittaessa nuorten tyytyväisyyttä järjestettyyn tapahtumaan, toimintaan tai mahdollisia kehitysideoita selvitettäessä tällainen

voisi toimia helposti. Motivaation herättäjänä voisi olla pieni palkinto, jonka saa jokaisesta asiallisesta kommentista.

Erilaisia toiminnallisia palautteenkeruumenetelmiä on useita. Yksi käytetty menetelmä on mielipidejana. Siinä joukolle ihmisiä esitetään jokin väittämä tai kysymys, minkä jälkeen he oman mielipiteensä mukaan asettuvat joko janan keskelle tai jompaan-kumpaan pätyyn. Väittämä voi olla esimerkiksi; ”Tämä tapahtuma on mielestäni hyvin järjestetty”. Tämän jälkeen väittämän kanssa samaa mieltä olevat asettuvat janan toiseen päähän, epävarmuutta kokevat janan keskelle itseä parhaiten kuvaavaan kohtaan ja ehdottomasti eri mieltä olevat asettuvat janan toiseen päähän. Tällaista menetelmää voisin suositella käyttämään vanhempien nuorten tai jo aikuisien kanssa. Ala- ja yläkouluikäisten kanssa menetelmää kannattaa käyttää todella harkiten, koska lapset ja nuoret helposti asettuvat mielipidejanalla sinne, missä kaveritkin ovat. Täten ei heidän todellista mielipidettä saada ehdottomalla varmuudella selville. Tiettyissä tilanteissa menetelmä voi kuitenkin toimia ja olla mukavaa vaihtelua niin palautteen kerääjille kuin palautteen antajille.

8.4 Tutkimustulosten hyödyntäminen

Opinnäytetyötä ja sen tuottamia tuloksia tullaan hyödyntämään Music Against Drugs - projektissa, jossa on määrä edelleen kehittää päihdekasvatuskokonaisuutta entistä paremmin kohderyhmien toiveiden huomioimiseksi. Kehittäminen tapahtuu sosiaalisen markkinoinnin kuusivaiheisella menetelmällä, jossa jokainen kokonaisuuden osatekijä tullaan tarkastelemaan läpi asettaen sille tavoitteet, osatekijällä tavoiteltavat vaikutukset sekä mittarit, joilla tavoitteiden toteutumista seurataan. Myös kokonaisuuden palautteenkeruuta tullaan uusimaan tässä yhteydessä, jolloin tämä opinnäytetyö tarjoaa nuorille suunnattujen osatekijöiden palautteenkeruun kehittämiseksi suunnattua tärkeää taustatietoa.

Sosiaalisen markkinoinnin menetelmässä myös osatekijöiden kohderyhmillä tulee olemaan vahva rooli kokonaisuuden kehittämisessä. Tällöin myös opinnäytetyön tuottama tieto siitä, miten nuoret antavat mieluiten palautetta auttaa suuntamaan sitä

tapaa, miten nuorten kokonaisuuden osatekijöille asettamia toiveita tullaan kuulemaan.

Koska Music Against Drugs - toiminnassa pyritään nuorten vahvaan osallisuuteen, tullaan nuorilta varmasti jatkossakin keräämään palautetta niin sanotulla vertaispalautteenkeruulla, jossa toiset nuoret keräävät palautetta toisilta nuorilta. Tällöin opinnäytetyötä voidaan ainakin osittain hyödyntää myös eräänlaisena palautteenkeruun oppaana.

9 TUTKIMUKSEN ONNISTUMINEN

Tässä kappaleessa arvioin tutkimuksen toteutusta ja sen onnistumista. Pohdin sen puutteita ja mitä mahdollisesti olisi voinut tehdä toisin. Tuon esille omasta näkökulmastani tutkimuksen haasteet ja onnistumiset. Pohdin myös omaa rooliani sekä työn vaikutusta ammatilliseen kehittymiseeni.

Kokonaisuutena tämä tutkimusprosessi eri vaiheineen on ollut todella opettavainen. Tavoitteen ja suunnitelman selkiytyttyä tutkimus on edennyt omalla painollaan ilman suurempia ongelmia. Itse kirjoitustyö alkoi tilaajan esittelyllä ja se toimi hyvänä alkusysäyksenä, josta oli hyvä jatkaa teoriapohjan työstämiseen. Lähdekirjallisuuden löytäminen osoittautui kuitenkin haasteelliseksi. Nuorten haastattelemisesta on kirjoitettu lukuisissa kirjoissa, mutta täydellistä teosta nuorista palautteenantajina eri menetelmin en löytänyt.

Tutkimukseni keskeisimmässä osassa ovat nuorilla teetetty kysely ja haastattelut sekä niistä saatujen tulosten analysointi ja yhteenveto. Päätin käyttää sekä laadullista että määrällistä tutkimusmenetelmää rinnakkain. Kysely toimi ensisijaisena aineiston tuottajana. Haastatteluiden tehtävä oli antaa syvällisempiä vastauksia nuorten omin sanoin, joita käytin kyselyn tulosten esittelyn ja analysoinnin tukena. Kokemukseni mukaan suorat lainaukset haastatteluista ovat myös lukijalle monesti mielenkiintoisia pylväsdiagrammien ja taulukoiden rinnalla.

Ryhmähaastattelut toteutin koululla välituntien aikana ja ne olivat noin viiden minuutin mittaisia. Aikaa ollessa enemmän olisi haastatteluja voinut tehdä enemmänkin. Suurin osa haastateltavista oli tyttöjä. Poikia oli yksi ryhmä ja yksi poikaporukka kieltäytyi osallistumasta haastatteluun. En usko tällä olevan merkittävää vaikutusta tulosten kannalta.

Osalle nuorista iPadilla toteutettuun kyselyyn vastaaminen tuotti haasteita. Muutamilla oli hankaluuksia ymmärtää eri palautteenkeruumenetelmien numeroimista mukavuusjärjestykseen. Nuorilla oli mahdollisuus kysyä minulta apua epäselvissä kohdissa ja pyrinkin heitä neuvomaan mahdollisimman selvästi tuloksien luotettavuuden

säilymisen kannalta. Nuorten keskittymiseen saattoi osaltaan vaikuttaa rauhaton tapahtumaympäristö ja kova meteli. Kysymykset oli pyritty esittämään mahdollisimman lyhyesti ja selvästi, mutta nuorten kohdalla toiminnallisessa ympäristössä keskittyminen voi olla hyvin haastavaa. Lisäksi nettiyhteys toimi vain tietyssä osassa rakennusta, mikä loi oman haasteensa tuloksia kerätessä. Jälkeenpäin on helppo todeta, että kysely olisi täytynyt tehdä entistä huolellisemmin ja mahdollisesti testata se useammalla kuin kahdella henkilöllä.

Tämä opinnäytetyö ja sen eri työvaiheet ovat kehittäneet useita eri taitoja minussa. Tutkimukseen liittyvät työvaiheet, lähdekirjallisuuden hyödyntäminen, eri tutkimusmenetelmien käyttö sekä aineiston kerääminen ja analysointi ovat suurimpia kehityksen alueita tämän prosessin myötä. Nuorten kohtaaminen palautteenkeräämisen yhteydessä toi lisää kokemusta ja antoi uusia näkökulmia nuorten lähestymiseen ja huomioon otettaviin asioihin. Haastattelu tilanteissa nuorten aktivoiminen vastaamiseen ja kysymysten selkeä ja oikeanlainen esittäminen ovat olennaisia tutkimuksen onnistumisen kannalta. Itse kyselyiden tekemisessä olen kehittynyt opiskeluiden myötä, mutta vastaisuudessa tähän osa-alueeseen täytyy edelleen keskittyä entistä enemmän. Kysymyksien selkeys ja oikeanlaiset vastausvaihtoehdot ovat tärkeitä onnistuneen tutkimuksen kannalta. Kirjallinen ulosanti ei ole koskaan ollut vahvin alueeni, mutta tämän työn myötä koen kehittyneeni erityisesti lähdekirjallisuuden käyttäjänä ja kirjoittajana. Yksi päätavoitteistani oli pyrkiä tuottamaan mahdollisimman selkeää ja helposti ymmärrettävää tekstiä.

LÄHTEET

Cederlöf, Petri 2007. Nuorisotoimet rakennemuutoksen kynnyksellä. Selvitys kunnallisen nuorisotyön asemasta ja haasteista kunta- ja palvelurakenteen uudistuksessa, sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyöstä. Helsinki: HUMAK.

Finlex. Nuorisolaki. Viitattu 18.1.2016

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072#a72-2006>

Harju, Aaro 2003. Yhteisellä asialla. Kansalaistoiminta ja sen haasteet. 2. painos. Helsinki: Kansanvalistusseura.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Helsingin Yliopisto.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2008. Tutki ja kirjoita. 13 – 14 painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Järvensivu, Marjaana 2007. Lapset lomaketutkimuksen vastaajina. Viitattu 5.1.2016. http://tilastokeskus.fi/artikkelit/2007/art_2007-04-12_002.html?s=0

Kempainen, Pertti 1999. Nuorisotoiminta 2000. Nuorisotyön käsikirja. 1. painos. Vantaa: Kannustusvalmennus P. & K. Oy.

Laine, Timo 2001. Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 3. painos. Jyväskylä: PS – kustannus, 28 - 45.

Music Against Drugs ry 2015. Esittelymateriaali laaja 2015. Viitattu 5.10.2015.

http://www.musicagainstdrugs.info/wp-content/uploads/2014/05/MusicAgainstDrugs_esittelymateriaali_LAAJA_2015_2.pdf

Normann, Maria & Odell, Heidi & Tapio, Mari & Vuohelainen, Elsi 2015. Nuorisotoiminta ehkäisevä päihdetyö – HYPPÄÄ KYTYIIN! Helsinki: HUMAK.

Pylkkänen, Sanna & Viitanen, Reijo & Vuohelainen, Elsi 2009. Mitä on nuorisotoiminta ehkäisevä päihdetyö? Laadukkaan päihdekasvatuksen tukimateriaali. 2. painos. Helsinki: HUMAK.

Robson, Colin 2000. Käytännön arvioinnin perusteet. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Soikkeli, Markku & Warsell, Leena 2013. Laatu tähteä kiertämässä. Ehkäisevän päihdetyön käsikirja. Kide - sarjanumero 21. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus.

Vilkkä, Hanna 2015. Tutki ja kehitä. 4. painos. Jyväskylä: PS - kustannus.

LIITTEET

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen ehkäisevän päihdetyön laatukriteerit

Webropol – kyselyn runko

Nuorten ryhmähaastatteluiden kysymykset

Ehkäisevän päihdetyön laatukriteerit

1. Tasapainoinen kokonaisuus

Tämä tarkoittaa, että suunnitelma on toteuttamiskelpoinen ja johdonmukainen. Olennaiset tehtävät on nimetty ja varmistettu niiden toimivuus keskenään.

2. Seuranta ja arviointi

Työn kulun seuranta ja arviointi tulee olla suunniteltu. Tulokset tulee olla esitetävissä niin, että voidaan tehdä päätökset työn jatkamisesta, lopettamisesta, muuttamisesta ja sovelletun menetelmän tai työtavan levittämisestä.

3. Tietoperusta ja etiikka

Työn tietoperusta tulee olla varmistettu. Pääteisiin ja niiden käyttöön liittyvä tieto tulee olla ajankohtaista. Eettiset näkökohdat on tiedostettu ja niitä koskevat linjaukset on tehty.

4. Toiminnan kohdentaminen ja suunnittelu

Toiminnan tarve on osoitettu. Työllä on tavoite ja työmenetelmät on valittu.

5. Resurssien varmistaminen

Resurssien käyttö on suunniteltu ja riittävyys varmistettu suhteessa työn tavoitteeseen.

6. Viestintä, osallisuus ja yhteistyö

Osapuolten keskinäinen tiedonkulku, yhteistyön periaatteet ja käytännöt ja kohderyhmän osallisuus on kuvattu.

7. Toteutus

On onnistunut, kun toimintasuunnitelma on toteutunut ja mahdolliset poikkeamat ja puutteet on arvioitu.

8. Uudistaminen, levitys ja vakiinnuttaminen

Työn aikana kerätty palaute ja kokemustieto on arvioitu ja sen pohjalta tehty päätelmät toiminnan kehittämisestä.

Lähde:

Soikkeli & Warsell 2013, 12 – 34.

Webropol – kyselyn runko

1. Sukupuoli

2. Ikä

3. Millä alla olevista vaihtoehtoista olet antanut palautetta tai vastannut kyselyihin?

- Tietokoneella
- Ipadilla
- Mobiililaitteella
- Suullisesti
- Paperilomakkeella
- Jotenkin muuten

4. Annan palautetta

- Erittäin mielelläni
- Melko mielelläni
- En kovin mielelläni
- En tykkää antaa ollenkaan

5. On ärsyttävää, jos tapahtumassa joutuu keskustelemaan aikuisten kanssa ja vastaamaan kysymyksiin

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

6. Aihepiiri vaikuttaa palautteenantamisen mielekkyyteen (päihdeasiat, koulu, harrastus)

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

7. Miten mieluiten annat palautetta tapahtumassa?

- Keskustelu aikuisen kanssa
- Keskustelu nuoren kanssa
- Kysely ipadilla/tietokoneella
- Kysely mobiililaitteella
- Kysely paperilomakkeella

8. Numeroi palautteen antotavat pähteisiin liittyvissä asioissa miellyttävimpään järjestykseen

- Keskustelu aikuisen kanssa
- Keskustelu nuoren kanssa
- Kysely ipadilla/tietokoneella
- Kysely mobiililaitteella
- Kysely paperilomakkeella

9. Keskusteletko aikuisen kanssa päihteistä mieluummin yksin vai ryhmässä?

- Yksin
- Ryhmässä
- Sekä että

10. Keskusteletko päihteistä mieluummin aikuisen vai toisen nuoren kanssa?

- Aikuisen
- Nuoren
- Sekä että

11. Annatko suullista palautetta mieluummin yksin vai ryhmässä muiden nuorten kanssa?

- Yksin
- Ryhmässä
- Sekä että

Nuorten ryhmähaastatteluiden kysymykset

- 1. Millä tavalla annat mieluiten palautetta yleisesti?**
- 2. Kerrotko asioita mieluummin vanhemmalle vai nuoremmalle haastattelijalle?**
- 3. Keskusteletko päihteistä mieluummin yksin vai porukassa ja miksi?**
- 4. Minkä ajattelette olevan paras tapa kerätä nuorilta palautetta isossa tapahtumassa?**
- 5. Miten annatte päihteisiin liittyvää palautetta mieluiten?**
- 6. Puhutko päihteistä mieluummin nuoren vai aikuisen kanssa?**